

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.
 Vsestrani: do 9 petih vrst 1 D, od 10—15 petih vrst 1 D 50 p, večji inserti
 vrsta 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic petih vrst 3 D;
 poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p.
 Popusti le pri naročilih od 11 objav naprej. — Insertni davek posebej.
 Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.
 Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova
 ulica št. 5, prtljčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.
 Dopolne sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
 Rokopisov se ne vrača.
Posamezne številke:
 v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
 v inozemstvu navadna dni Din 1, nedelje Din 1-25
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
12 mesecev	6 mesecev	Din 120—	Din 144—	Din 216—	Din 216—
6	3	60—	72—	108—	108—
3	1	30—	36—	54—	54—
1		10—	12—	18—	18—

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 24 po nakaznici.
 Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Volilcem bele Ljubljane!

Ljubljana Vas zopet zove na vo-
 dšče, topot da jej izvolite poslanca
 v našo narodno skupščino. Poslanca,
 aje vrednega, njej potrebnega.

Poslanec ene izmed treh presto-
 lic naše jedinstvene države je dol-
 žan, da ob vsaki priliki afirmira ta
 njen značaj. Zategadelj more biti iz-
 voljen le na programu onih strank, ki
 se brezpogojno priznavajo k našega
 ujedinjenega naroda edinstveni dr-
 žavi. To sta stranki, ki tvorita Na-
 predni blok: Jugoslovanska demo-
 kratska stranka in Narodno napredna
 stranka. Uvidevši nevarnost, da bi
 celo ljubljanske volitve utegnile
 dvigniti na ščit poslanca iz vrst
 strank, ki danes očito in brez stra-
 hu izrabljajo najgobje demago-
 ška sredstva delajo na razkroj drža-
 ve, ki prav v ta namen zavestno med
 ljudstvo sejejo plemensko mržnjo,
 sta obe imenovani stranki zapostavili
 osebne in strankarske interese, si
 podali roko ter odločili, da v sklenje-
 nih vrstah stopata na volišče. Naj bi
 nas v tej borbi za visoki naš cilj pod-
 pirali vsi, ki jim je na srcu vrhovna
 programatična točka vseh državo-
 tvornih strank: nedeljena in nedelj-
 va kraljevina Jugoslovanska, osno-
 vana na pravičnosti, bratski ena-
 kosti in svobodi!

Samo poslanec, ki pogumno in
 neustrašeno dosledno in z vsem po-
 udarkom nastopa kot zagovornik te
 vzvišene misli, oživotvoren v naši
 mladi, upolnjeni državi, samo tak po-
 slanec je vreden, da zastopa našo
 belo Ljubljano, to staroslovno slo-
 vensko kulturno središče naše. Bila
 bi neizbrisna sramota zanjo, ako bi
 bilo drugače.

Pa tudi škoda, Ljubljana potre-
 buje državne pomoči in država jo je
 kot eni svojih prestolnic tudi dolžna
 dati. Potrebuje državne pomoči i v
 gospodarskem i v kulturnem oziru.
 Ljubljano moramo in hočemo dvig-
 niti v lepo in moderno mesto že po
 njenem zunanjem licu. Ljubljana kot
 sedež višjih državnih uradov in viso-
 kih kulturnih institucij mora biti ne
 samo po imenu, ampak po vsej svoji
 globoki vsebini naše resnično kultur-
 no središče. Država pa ne more nu-
 bitno pomoči Ljubljani, ki bi nad njo
 zagospodovala stranka, protivna od
 velike večine našega naroda prizna-
 ni državni misli.

Ljubljanskemu poslancu so torej
 jasno začrtane smernice njegovega
 delovanja v našem centralnem par-
 lamentu. Za državo in za narod! Za
 notranjo konsolidacijo države! Za

narod v vseh njegovih stanovih in
 slojih z načelom socialne pravično-
 sti. V tej smeri izgleda interesna na-
 spratstva ter jih blažiti. Delovati na
 tem, da se v ustavi predvideno sode-
 lovanje naroda v upravi in v vodstvu
 okrajev in oblasti čimprej uresniči.
 Samoupravo je razširiti do čim večje
 možnosti, da razbremenimo centralne
 urade nepotrebnih, pa tudi nemogo-
 čih poslov. Naš poslanec naj zahteva
 vestno in napredno upravo, osvobo-
 jeno od strankarstva in samovolje,
 delujočo v duhu zakonitosti in soci-
 alne pravičnosti. V svesti, da je pred-
 pogoj taki upravi sposobno in dostoj-
 no plačano uradništvo, naj naš posla-
 nec ne zamudi niti trenutka, da vodi
 do popolne zmage upravičene zahte-
 ve vsega našega javnega name-
 ščenja.

Državnemu gospodarstvu mora
 naš posl. posvečati posebno pozor-
 nost. Zahtevati mu je kot temelj ure-
 diti naših državnih financ demo-
 kratsko reformo obdavčevanja, zla-
 sti pa s progresivnim obdačenjem
 osebnih dohodkov vseh državljanov
 enakomerno brez razlike stanu in
 sloja.

Volilci! Napredni blok Vam je s
 tem, da je postavil kot kandidata

g. prof. JOŽEFA REISNERJA,
 dosedanjega ljubljanskega poslanca,
 njegovim namestnikom pa
 g. dr. VLADIMIRJA RAVNIHARJA,
 bivšega dolgoletnega zastopnika
 ljubljanskega mesta.

olajšal volitev. Izbral Vam je moža,
 katerih imeni in vsa njuna preteklost
 jamči, da bosta vestno in po svoji
 najboljši volji pošteno izvrševala
 svoj mandat. Zategadelj Vam z mir-
 no vestjo priporočamo nujno izvoli-
 tev. Vi pa s svojim enodušnim pri-
 stopom na volišče dokažite, da hoče-
 te tudi za naprej ohraniti našo staro-
 slovno Ljubljano: belo, narodno, de-
 mokratsko in napredno!

Ljubljana, 12. marca 1923.

OSREDNI VOLILNI ODBOR NA-
 PREDNEGA BLOKA.

VELIK VOLILNI SHOD
 NAPREDNEGA BLOKA

se vrši v četrtek 15. marca ob 20.
 zvečer

v Unionu.

Govorita gg. kandidata profesor
 Josip Reisner in dr. Vladimir Ravi-
 nihar.

Vsi na shod!

Dr. Metod Dolenc:

Uradne upokojitve.

Kakor sto in sto drugih pravnih
 vprašanj, tako tudi vprašanje uradnih
 (administrativnih) upokojitve državnih
 uradnikov ne dobi čisto jasnega odgo-
 vora iz sedanjih naših zakonov. Zato
 velja naslednje le kot izraz mišljenja
 pisca in ne kot nekakšna communis
 opinio.

V zadnjih politično zelo razburka-
 nih časih smo čitali o dveh uradnih
 upokojitvah v Sloveniji. Oba upokoje-
 nca sta bila svoj čas s kraljevskim uk-
 azom imenovana. Kaj je to? Srbi so si
 napravili svoj zakon »o činovnicima
 gradjanskog reda« z dne 15. februarja
 1864; po paragrafu 1. tega zakona dobi
 se »svojestvo dejstvitelnog čin-
 ovnika samo ukazom knjaževskim«
 (kraljevim), dočim sta nadaljni kategoriji
 uradnikov »privremeno činovništvo«
 in »kontraktualno činovništvo«. Oba
 znana naša upokoje nca sta bila z »uka-
 zom« kralja imenovana in sta torej pri-
 šla v stalež državnih aktivnih, neprive-
 menih uradnikov. Prvi je bil imenovan
 najprej za »poverjenika za socialno
 skrbstvo pri deželni vladi za Slovenijo
 v Ljubljani« (Ur. list 1921, str. 101), po-
 zneje za »načelnika oddelka za social-
 no skrbstvo v Ljubljani v IV. činovnem
 razredu«. Drugi je bil imenovan kot
 predsednik deželne vlade »v III. činovni
 razred državnih uradnikov v stalež po-
 litičnih uradnikov deželne vlade za Slo-
 venijo v Ljubljani« (Ur. list 1912, str.
 360), pozneje pa za šefa oddelka za na-
 tranje zadeve pri pokrajinski upravi za
 Slovenijo v Ljubljani« (Ur. list 1921,
 str. 555) in slednjič za »velikega župa-
 na ljubljanske oblasti« (Ur. list 1923,
 str. 57). Iz vseh teh podatkov v zvezi
 z dejstvom, da pač pozná službena
 pragmatika bivše Avstrije, ki velja pri
 nas, činovne razrede, ne pa srbski za-
 kon v činovnicima gradjanskog reda«
 (1864), sledi pač nujno, da je veljalo
 imenovanje v stalež političnih uradni-
 kov III. odn. IV. razreda za imenova-
 nje po službeni pragmatiki, ki
 velja v Sloveniji.

Zakaj je ta konstatacija važna?
 Vidovdanska ustava pravi, da po-
 stavlja državne uradnike kralj (čl.
 49), nižje državne uradnike pa da ime-
 nujejo ministri po določilih zakonov
 (čl. 90., 4. odst.). Pomen teh določil za
 službeni položaj uradnikov se
 pokaže še le, ko se izdajo v čl. 105, in
 106. obeh zakonov o uradnikih in njih
 imenovanju, zvanju, o njihovih pravicah
 in dolžnostih, plačah in penzijah. Še le
 potem dobi člen 108. ustave meso in
 kri, ki bo tvoril solidno podlago za
 upravo države, nad katero bo šele moč
 zgraditi mogočno, vsakršnim politično-
 partizanskim vplivom kljubujočo hi-
 jerarhijo državnega uradništva. Uradnik,

kateremu bo po zakonu zajamčena
 stalnost, ne bo mogel biti zoper svojo
 voljo odpuščen brez sodbe rednega ka-
 zenskega ali disciplinarnega sodišča.

Kaj pa dotlej, da se izda tisti pre-
 potrební zakon? Tu pravi čl. 136. usta-
 ve: Do novega zakona o činovnikih,
 predvidenega v čl. 106., veljajo sedanji
 zakoni o doiznosih in pravicah činovni-
 kov. Novi zakon mora vsebovati pre-
 hodna določila v cilju revizije in raz-
 poreditve upravnega uradništva, a mo-
 ra biti sprejet najdalje do 29. junija
 1923. Komur torej po dosedanjih zako-
 nih pristoji stalnost, temu je tudi usta-
 va ni hotela vzeti (razen če bi šlo za
 kakšno zakonito »revizijo činovništva«
 in je tudi ni vzela.

Sedaj pa pristopimo k vprašanju
 predmetne uradne upokojitve! Po srbs-
 kem zakonu (1864) disciplinarne upo-
 kojitve ukaznega činovnika sploh ni
 (le po kazenskem zakonu (§ 18.) izgo-
 radi obsodbe na smrt, robijo ali zatoče-
 nje obsolence vsako državno zvanje
 ali službo); pač pa pozna srbski zakon
 (1864) penzioniranje brez prošnje v in-
 teresu državne službe, celo brez naved-
 denih vzrokov (§§ 63.—84.). Avstrijska
 službena pragmatika (1914) pa pozna
 narobe — je disciplinarne upokojitve na
 podlagi razsodbe disciplinarnega sodi-
 šča radi disciplinarnega pregreška. —
 uradne upokojitve v interesu državne
 službe pa — ne pozna (§§ 75.—83.).

Mogoče bi se trdilo, da velja v čl.
 136. mišljeni dosedajšnji zakoni o urad-
 nikih splošno - teritorialno, torej n.
 pr. srbski zakon (1864) za Srbijo, av-
 strijska službena pragmatika (1914) za
 Slovenijo. Nisem tega nazora, ampak
 mislim, da treba vsak primer imenova-
 nja presoditi individualno, po značaju
 dotične državne službe ter po svojstvu
 dotičnega uradnika iz prejšnje dobe
 njegovega službovanja, eventualno celo
 po uradnih zagotovilih od strani pri-
 stojnih reprezentantov ad hoc ob ime-
 novanju.

Služba načelnika IV. razreda od-
 govarja povsem činu uradniške lestvice
 avstrijske službene pragmatike (Sec-
 tionschef). Ako individualna presoja
 svoječasne imenovanja načelnika IV.
 razreda, ki se naravno odteguje sploš-
 ni vednosti, ne pokaže drugačnega in-
 dividualnega dogovora, potem je bilo
 administrativno penzioniranje v na-
 sprtnju z določbami v poštev prilajajo-
 ke službene pragmatike. — Čin »veli-
 kega župana« je nova kreacija vidov-
 danske ustave, ki je dobila nekoliko iz-
 popolnitve v zakonu o občni upravi z
 dne 26. aprila 1922 (Ur. list 1922, str.
 314, 315). — Iz določila čl. 7., da je
 »veliki župan politični predstavnik vla-
 de«, bi se utegnlo domnevati, da je ve-

liki župan samo politični vladin zaupnik,
 politični nosilec gotovih državnih funk-
 cij, liki ministri. Nisem tega nazora, ker
 vidim v določilu čl. 13., da se veliki žu-
 pan postavlja s kraljevim ukazom izmed
 izmed pravnikov s predpisanimi izpiti
 in najmanj 15 leti državne službe, do-
 bro oporo za imenovanje, da gre za pra-
 ve državne uradnike. Ministri se im e-
 nujejo (čl. 90.), člane državnega sveta
 ta, kasacije, apelacijskih sodišč pa po-
 stavlja kralj, kakor je to v čl. 49. za
 državne činovnike določeno. Ako pa je
 veliki župan imenovan kakor državni
 uradnik, ki je prebil že najmanj 15 let
 v državni službi, in če je isto državno
 službo vršil pod zaščito službene prag-
 matike, ki velja v Sloveniji, potem ne
 vidim nobenega razloga za to, da bi
 dejstvo imenovanja takega državnega
 uradnika že samo ob sebi moglo izre-
 vovati njegov uradniški osebni značaj,
 kakor ga je dobil po neposredno pred-
 ičočem imenovanju v drugem razredu. —
 Skratka: slovenjski uradnik oslavljen
 v duhu čl. 136. ustave tudi po imenova-
 nju za velikega župana podvržen služ-
 benim pragmatikam, njena se zato ne more
 uradno, sme se ga le disciplinarne pen-
 zionirati — vse to, seveda, le po pogu-
 jem, da se ni podvrzel ob imenovanju
 sam za svojo osebo določilom srbskega
 zakona. Do drugega seveda se pride
 seveda, ako se smatra, da je veliki žu-
 pan le zaupna funkcija, liki ministri;
 potem bi bila možna razrešitev od
 te funkcije, on bi bil sicer kot veliki
 župan ad nutum amovibilis — ali kot
 državni uradnik bi ostal pa še naprej —
 to, kar je bil prej.

Označena rešitev problema ne vodi
 do enotnega rezultata, ampak bi glede
 amoviranja velikih županov potem pen-
 zioniranja veljali drugačni predpisi za
 bivšo Srbijo, drugačni pa za našo Slo-
 venijo. To zlo res obstoji, ampak še
 večje zlo utegne pomeniti za državo
 praksa, ki bi v času nekaj mesecev pred
 29. junijem 1923, ki nam mora po impe-
 rativu ustave prinesiti enotno službeno
 pragmatiko in stalno upravno uradni-
 štvu — uporabljala za poljubno amovi-
 ranje visokih uradnikov »zakon o či-
 novnicima gradjanskog reda«, da-si ni
 bil pri nas nikoli obnarodovan in da-si
 se to niti z duhom časa, niti s smislom
 člena 136. ustave ne da spraviti v
 sklad.

Volilna skrinjica
NAPREDNEGA BLOKA
 v Ljubljani je — četrta!

A. E. W. Mason:

37

KLIC NA POMOČ.

Roman.

»Mirno, mala!« je zapovedala s surovim
 glasom in potrkala s steklenico na mizo. In
 kakor bi bilo to znak groze, se je deklica umi-
 rilo in ležalo brez prebijanja.

»Se ni vse gotovo zate, mala neumnica,«
 je dejala stara ženska in spet začela šivati.

Ricadu cela stvar ni šla v glavo. Tu je bilo
 dekle, ki so jo prišli aretirati, ki je tekla iz sala-
 na mladeniško živahno čez travo, ki je hitela
 tako naglo čez tlak v to hišo, da je kdo ne bi
 videl. Sedaj pa je ležala v svoji fini obleki
 zvezana v zahvalo od onih, ki so bili njeni so-
 krivci.

Naenkrat pa se je čul kriki z vrta — rezek,
 glasen klic, prav pod okni. Stara ženska je po-
 skočila na noge. Dekle na zofi je dvignilo svojo
 glavo. Stara ženska je napravila par korakov
 proti oknu, potem se je pa nenadoma obrni-
 la proti vratom. Videla je družbo na pragu.
 Divje je zatulila. Drugače se ne bi dal opisati
 njen glas. To ni bil človeški glas, to je bilo
 tuljenje zbesnele živali. Stegnila je roko proti
 steklenici, toda predno jo je dosegla, jo je že
 Hanaud zagrabil. Obsula ga je s ploho uma-

zanih kletvic. Hanaud jo je pa predal Lemer-
 rovu stražniku, ki jo je zvelkel iz sobe.

»Hitro!« je rekel Hanaud in pokazal na
 deklico, ki se je brez pomoči premetavala po
 zofi. »Gospodična Celija!«

Ricardo je prerezal šive cunje. Hanaud je
 oprostil njene roke in noge. Pomagali so ji, da
 se je vsedla. Mahala je z rokami po zraku,
 kakor da bi jo bolele, potem pa je začela pro-
 siti z žalostnim jokajočim otroškim glasom na
 nerazumljiv način. Naenkrat je nehala prositi.
 Sedela je mirno z izbuljenimi očmi. Strmel je
 v Lemerrea fasciniran od groze. Lemerre je
 držal v roki široko, svetlo steklenico iz alu-
 minija. Zil je malo tekočine prav oprezno na
 kos vreče in se je z jeznim vzvikom obrnil
 proti Hanaudu. Toda Hanaud je podpiral Celijo.
 In ko se je Lemerre nenadoma obrnil proti Ha-
 naudu, se je prav tako obrnil proti Celiji. Ta
 se je izvila Hanaudu iz rok in odskočila silo-
 ma nazaj. Njen blede obraz je zardel in znova
 obledel. Glasno in strašno je vzdihnila. In po
 vzdihu je čudno, bolešno vzkliznila in onesve-
 ščena padla v stran. Hanaud jo je vjel pri pad-
 cu. Obraz se mu je razjasnil.

»Sedaj razumem!« je zavpil. »Moj Bog,
 to je strašno!«

XIII.

V hiši v Ženevi.

To je dobro, si je mislil Mr. Ricardo, da
 vsaj eden razume. Kajti odkrito je priznal, da
 on ne razume. Kajti po njegovem mnenju so
 bila vsa logična načela mišljenja na glavo po-
 stavljena. Iz okolnosti, v katerih se je nahajala
 Celija Harland, je bilo jasno, da so bili vsi, iz-
 vzemši njega, prepričani o njeni nedolžnosti.
 Bilo je pa tudi jasno, da je vsakdo, ki se je po-
 globil v onih osem točk, katere je bil sestavil,
 moral biti prepričan o njeni krivdi. Razven tega
 pa: če je bila kriva, kako se je zgodilo, da so
 njeni pomagači tako grdo z njo ravnali? Toda
 sedaj ni bilo časa premišljevat o teh važnih
 problemih. Hitel je iskat vodo, da umije Celijin
 obraz. Ko se je vračal z vodo, ga je zmotil na
 pragu Durette, stražnik iz Aixa.

»Imamo oha,« je dejal — »Hilopita in žen-
 sko. Stražijo jih v vrtu.«

»To sem si mislil,« je dejal Hanaud, »ko
 sem videl vrata spodaj odprta in iglo za morfij
 na mizi.«

Lemerre se je obrnil k enemu izmed stra-
 žnikov.

»Pošljite jih v zaprtih vozovih na policijo.«

In ko je mož odšel, je rekel Lemerre Ha-
 naudu:

»Ali hočete danes ostati tu, da vse uredite,
 da se prepelje v Aix?«

Durettea bom pustil tu,« je dejal Hanaud.
 »Mene rabijo v Aixu. Napravili bomo samo spis
 o predaji ujetnikov.«

Klečal je poleg Celije in močil njeno čelo
 z mokrim robcem. Celija Harland se je pre-
 maknila in odprla oči. Sedela je pokonci na
 zofi, mežikala z očmi in silno začudena gledala
 drugega za drugim, kakor so stali okoli nje.
 Zaman je iskala znan obraz.

»Med dobrimi prijatelji ste, gospodična Ce-
 lija,« je rekel Hanaud zelo uljudno.

»O, čudim se, naravnost čudim se!« je za-
 vpila jokavo.

»Ne dovomite o tem,« je rekel pristrčno, ona
 mu je pa odvrnila: »Upam, da ste prijatelj; si-
 cr ne bi...« in premaknila je svoje roke, da se
 prepriča, da je svobodna. Pogledala je po sobi
 okoli. Njene oči so zagledale vrečo in se v
 grozi razširile.

Pred kratkim sta prišli R menj v to luknjo
 tu Adela in stara Jeanne. Rekli sta mi, naj se
 dvignem, in povedala, da me bosta odvedli. Pri-
 nesli sta mi obleko in vse, kar sem nosila, ko
 sem prišla sem tako da bi ne ostalo sledu za
 menoj. Nato sta me zvezali. Slekla je svoje
 rokavice in si ogledovala razmesarjene roke.
 »Mislim, da so me hoteli umoriti. — Strašno!«

Jos. Wester:

Nova matura.

II.

Višji tečajni izpit sestoji iz pismenega in ustnega dela.

Pismeni izpit se vrši na srednjih šolah v Sloveniji iz 5 predmetov: in sicer na gimnazijah iz slovenske, srbohrvaščine, latinščine ali grščine, nemščine in matematike, na realkah pa iz slovenske, srbohrvaščine, nemščine ali francoščine, odn. italijanske in angleščine, iz matematike in opisne geometrije. Ko dospo sed. realne gimnazije do VIII. razreda, bo veljala tudi na njih izbira moderne jezika: ali iz nemščine ali iz francoščine. — V tem pogledu pomeni število pismenih nalog sicer pomnožitev za dve, ne pa obtežitev; zakaj edino iz slovenske se bo pisala prosta naloga (izdelava 4 ure), iz drugih jezikov pa zgolj prevodi na slovenski jezik in še to s dovoljeno pomočjo slovarja. Pač pa je odredba strožja v tem, da predpisuje pismeno nalogo iz matematike, kar se je bilo z Marchetovo naredbo iz l. 1908. opustilo.

Sestavek iz učnega jezika naj posvedoči mero splošne izobraženosti in umstvene zrelosti pripravnikov. Ta se kaže zlasti v osnutku in razporeditvi gradiva, v jasnosti in doslednosti podajanja misli, v pravilnosti in prirodnosti izvajanja zaključkov; posebno se mora upoštevati točnost in skladnost v jeziku. Pri končnem redovanju se jemlje v poštev tudi značaj in ličnost izdelka. To velja seveda za vse pismene izdelke.

Pismeni izpiti se bodo vršili pet dni zapored o dopoldnevih. Nadzorstvo pri teh izpiti bo jako strogo: neprestano bosta nadzirala po dva člana izpitnega odbora istočasno, razen teh pa še direktor in ministrski odposlanec, če bosta utegnila.

Vsi kandidati dobe iste naloge. Dosej je imel kandidat n. pr. iz slovenske izbore izmed 3 predloženih tem, ki so se nanašale na razne znanstvene okolišče: slovstveno zgodovino, slovstveno panogo, domačo zgodovino, poznavanje domače zemlje, splošno kulturno ali socialno vprašanje, tako da se je vsak kandidat lahko odločil za nalogo, ki je njegovemu individualnemu zanimanju najbolj prijala.

Ako bi kateri kandidat pri pismenem izpitu uporabljal nedovoljene pomočke ali motil druge pri izdelovanju naloge ali se s tujimi izdelki koristil, bi se po nadzorovalcu resno opomnil; če bi tak opomin, ki se obnem zabeleži v zapisniku, ne zalogel, izgubi učenec kot »moralno nezrele« pravico do višjega tečajnega izpita v tem šolskem letu.

Ustni izpiti se bodo pričeli po preteku 3 dni po zadnji pismeni nalogi; vsak dan pride po 8 kandidatov na vrsto: 4 dopoldne, 4 popoldne. V tem oziru se je tudi doslej tako postopalo. Le s to razliko, da je smel trajati en izpit (iz enega predmeta) povprečno po 15 minut, po novem pravilniku pa le 10 minut; pač pa pristoji predsedniku pravica, da trajanje izpita ali skriči ali raztegne. Izpraševanje se je vršilo (pri živih jezikih in v domovinoznanstvu v obliki razgovora (kolokvija); iz novih pravil se da povzeti, da ta način izpraševanja odpade. Zakaj kandidatu se da, ko je doznal vprašanje, zabeleženo na lističu, časa, da pomisli, tako da se more potem v vsaki stvari, ki se tiče stavljene vprašanja, »jasno, točno, smiselno in dosledno izraziti.« Oblika kolokvija pa bi le ovirala tak način odgovarjanja.

Predmeti ustnega izpita so vobče isti kakor pismenega. Iz klasičnih jezikov bo kandidatu prevajati in tolmačiti predloženi tekst iz klasičkov, ki so predpisani za višje razrede. Izpraševalo se bo tudi iz občne zgodovine (na realkah iz občne zgodovine novega veka), iz narodne zgodovine in zemljepisne domače zemlje. Izpit iz živih jezikov bo obsegal prevod s stvarnim in slovničnim tolmačenjem lažjega sestavka iz knjig, ki se v šoli niso čitale, seveda brez rečnika. Iz slovenske se bo zahtevalo znanje slovničnih pravil, gramatično in stilistično tolmačenje mest iz novejših pisateljev; poznavanje glavnih momentov naše slovstvene zgodovine in del naših boljših književnikov. Kandidat naj pokaže pri tem jasno sodbo o pravilni jezikovni obliki.

Pri ustnem višjem tečajnem izpitu je možna tudi oprostitve iz posameznih predmetov pod pogojem, da je kandidat dobil v pismenih izdelkih vseokrog oceno »prav dobro« in »dobro« in je v letnem izpričevalu najvišjega razreda iz vsakega predmeta prejel red »prav dobro« ali »dobro«, iz vedenja pa »prav lepo«.

Vprašanja iz posameznih predmetov se izdajajo po lističih. Kandidat potegne iz števila lističev, ki je za pet večje kot število kandidatov, en listič, na katerem so zapisana vprašanja iz dotičnega predmeta. Kandidatu se pusti 5 minut časa za premislek; ako izjavi, da ne more na stavljena vprašanja odgovorjati, mu je dovoljeno, potegniti drug listek, da se pripravi na vprašanja s tega listka. Prvi listek se smatra, kakor ne bi bil potegnut in se zonet nemeša

med ostale, toda kandidatu se tako izbira vprašanja jemlje pri končni oceni v poštev.

Ako bi se primerilo, da bi se kandidat pri ustnem izpitu neprimerno ponašal, se najprej resno posvari nato pa se, ako bi se nevedno vedenje ponovilo, kot »moralno nezrele« od nadaljnjega izpita izključi ter izgubi pravico do polaganja izpita za leto dni. Ako bi se pri ponovnem izpitu moral iz tega vzroka od izpita izključiti, tedaj izgubi za vselej pravico do zrelostnega izpita.

Po končanem ustnem izpitu se za vsak predmet posebej ugotove ocene, in sicer na predlog izpraševalca z glasovanjem izpitnega odbora.

Pripravniku, ki je dobil nezadostno oceno iz enega predmeta ali iz dveh predmetov, ako eden izmed njih ni učni jezik, je dovoljeno, da sme delati ponavljalni izpit iz enega, odn. dveh predmetov, meseca septembra odn. januarja. Pripravnik pa, ki dobi nezadostno oceno iz dveh predmetov, ako je eden izmed teh učni jezik, ali iz več predmetov se odkloni (reprobira) za leto dni.

Uspeh višjega tečajnega izpita se kandidatom razglasi naslednji dan po

končanem izpitu vseh kandidatov. In sicer po predsedniku v prisotnosti celokupnega izpitnega odbora. V tem pogledu se predpis bistveno razlikuje od dosedanjega, ko so se kandidatom uspehi razglasi takoj po končanem izpitu ene skupine.

Izpričevalo o višjem tečajnem izpitu bo po svoji obliki dokaj točnejše ogledalo pripravnikove kakovosti, kakor je bilo dosedanje. Razen osebnih podatkov bodo na njem zabeležene ocene iz vedenja in iz vsakega predmeta najvišjega razreda, tudi prirodoopisa, odn. opisne geometrije, s končnim pristavkom: »Po označenem uspehu priznava izpitni odbor pripravniku N. N. zrelost in sposobnost za fakultetske študije na univerzi.«

Toliko v splošnem o višjem tečajnem izpitu na naših srednjih šolah. Pri tej priliki bi mogli načeti dolgo vrsto vprašanj, ki se tičejo pomena obsega in oblike zrelostnih izpitov, vprašanj, ki bi nudila obilo snovi za javno razmotrivanje. A sedaj, v dobi valovanja razburkanega političnega življenja in pravi čas za to, niti ni pravo mesto tukaj. Nova naredba je uveljavljena: fiat applicatio!

BOJ ZA BAROŠ SE NI KONČAN.

NADALJEVANJE EKSPERTNEGA DELA. — ODPOSLANCI RESKIH FAŠISTOV ZADOLŽNIJI S KONFERENCO. — INCIDENT V ZADRU IN ZASEDBA TRSTENIKA. — O NAPADIH NA REKI IN O ŽELEZNIŠKEM PROMETU Z REKO.

— Opatija, 13. marca. (Izv.) Eksperti nadaljujejo svoje delo. Z italijanskimi eksperti sta v vednem stiku general Mazzucco in Mattei. Gentili. V Kastvu je bila komisija, ki se je razgovarjala o vsvaritvi svobodne zone. Delegation se so mogli prepričati, kako nesrečno je razdeljeno kastavsko ozemlje. Semkaj prihajajo neprestano odposlanci z Reke. Te dni so bili reški fašisti pri generalu Mazzuccu. Izjavili so, da so povsem zadovoljni z dosedanjim potekom konference in Mazzucco in Gentili sta jih zagotovila, da pojde italijanska delegacija po sedanji poti dalje.

Z napetostjo se pričakuje povrnitev dr. Rybářa iz Beograda. Med tem pa se nabirajo stvari, ki vzbude ostre debate in vsvarijo lahko huda nasprotstva med Jugoslovenci in Italijani. Te stvari povzročajo italijanski intransigence.

Iz Zadra je došlo poročilo, da je bila izpraznitve tretje cone v soboto končana. Predvčerajšnjem popoldne je prispel v zadrsko pristanišče mal jugoslovenski brod, povsem naravnost z jugoslovensko zastavo. Na bregu Vittorio Emanuele je stala številna množica, katero so izvestni hujšakci takoj razgreli, da je začela kričati in žaliti jugoslovensko zastavo in Jugoslovence. Na brodu je bil jugoslovenski konzul. Brod je prispel baš v trenutku, ko so se z osvobodjenega otoka Uliana začeli krepki strelji. Redarji so množico sicer nekaj mirili, ali ta je divjala dalje, menda v zahvalo za to, da daje Jugoslavija Zadru novega življenja! Ako se bodo nadaljevale sovražnosti, bo Zader še mnogo trpel. O tej stvari pride do resnega razgovora v seji paritetne komisije.

NIKAKI DEFINITIVNI SKLEPI VLADE GLEDE BAROŠA. DR. RYBAR SE NI ODPOTOVAL V OPATIJU.

— Beograd, 14. marca. (Izv.) Tekom včerajšnjega dneva so bile dolgotrajne in važne konference v zunanjem ministrtvu. Na konferencah so razpravljali tekoča vprašanja glede Reke. Konferirali so zunanji minister dr. Ninčić, predsednik naše delegacije dr. O. Rybář, člani posvetovalne komisije, pooblaščen minister Ljuba Nešić in nekateri višji uradniki zunanje ministrtva. Tekom včerajšnjega dneva je dr. Rybář dvakrat razgovarjal z ministrskim predsednikom Pašićem. Predmet vsem tem razgovorom je bilo politično-delikatno vprašanje izpraznitve Delte in Baroša.

Stališče naše vlade v teh vprašanjih še ni točno precizirano in opredeljeno.

Ker je reški problem stopil politično v zelo delikatno fazo, smatra vlada za potrebno, da se v tem vprašanju doseže popolno soglasje vseh članov vlade. Radi tega so bili vsi na agitacijskem potovanju se nahajajoči ministri pozvani takoj in nujno v Beograd in je za danes določena seja ministrskega sveta, ki ima končno veljavno in definitivno formulirati stališče Beograda glede Baroša in Delte.

Predsednik naše delegacije v Opatiji dr. Rybář je snoči imel že vse pripravljeno za pot v Opatijo, da se udeležijo konference paritetne komisije, ki je bila preložena na četrte popoldne, ki je tega, ker nista bila navzoča predsednika obeh delegacij. Tudi senator Quartieri se je zakasnil v Rimu. Pred odhodom je dr. Rybář snoči prejel poziv, da naj ostane v Beogradu in počaka rezultata te seje ministrskega sveta. Dr. Rybář je nato odložil potovanje. Pozvan na je

bil obenem na današnjo sejo ministrskega sveta, da tam poda precizna in jasna poročila o vseh spornih vprašanjih.

Za današnjo sejo ministrskega sveta, ki ima izključno razpravljati zunanje-politični položaj, vlada veliko zanimanje. Gotovo je, da vlada na podlagi sklepov ministrskega sveta izda dr. Rybářu nova navodila.

Snoči je v Opatijo odpotoval le član prom. komisije, načelnik prom. ministrtvu Derocco. Z njim je potoval tudi član posvetovalne komisije brodo-lastnik na Sušaku g. Ružić.

ODŠKODNINSKE PRIJAVE IN OPCJA ITALIJANOV.

— Beograd, 14. marca. (Izv.) Tiškovni urad ministrstva zunanjih zadev je snoči izdal uradno poročilo, ki veli: Santmargheritski sporazum, katerega tekst se v najkrajšem času priboči v »Službenih novinah«, je stopil v veljavo dne 26. februarja t. l. na dan, ko so bile izmenjane ratifikacije. Or tega dneva teko v sporazumu določeni roki in se naši državljani opozirajo na gotove odredbe, da store vse potrebno.

1.) Za povračilo škode in rekvizicij, izvršenih od strani italijanskih čet za časa zasedbe na ozemlju, ki je bilo 1. maja 1922 še pod italijansko okupacijo, je treba predložiti prijave našim ali italijanskim oblastem v roku 15 dni po končani izpraznitvi;

2.) osebe, katere ne nameravajo prevzeti italijanskega državljanstva v smislu člena VII. odst. 2. rapalske pogodbe (državljanji italijanskega plemena in jezika) morejo zahtevati naše državljanstvo. Rok za opcijo določijo naše oblasti pozneje.

VOLILNA SKRINJICA NAPREDNEGA BLOKA V LJUBLJANI JE 41

NAMESTNIK - NOVEMU ŽUPANU.

Pokr. namestnik g. Ivan Hribar je imel pri instalaciji župana dr. Periča ta-le nagovor.

Sprejmite, gospod župan, ko prevzemate drugi važno mesto župana prestolnega mesta Ljubljane, moje čestitke. Lahka vam naloga ravno ne bo, kajti mnogotere so zahteve moderne uprave krepko razvijajočega se mesta. In bela Ljubljana je tako mesto. Odkar je nad njim razpel svoja krila beli dvoglavi orel, začelo se je zanje novo življenje. Počasni napredek prejšnjih let umaknil se je hitrejšemu tempu razvoja ki se prilagaja krepke pulzirajočemu ekonomskemu življenju naše domovine.

Na vseh koncih in krajih se zida v Ljubljani in čedalje bolj segajo mestne ulice v doslej nezazidana zemljišča mestne okolice. To bode mestu povzročilo novih stroškov za kanalizacijo, razpeljavo vode in osvetljavo poleg tega pa mu primaknilo še bližje itak že pereče vprašanje spopolnitve vodovoda in elektrarne.

Ce je naloga, ki Vas čaka, težka, je pa tudi hvaležna. Ne v tem smislu, da bi morali pričakovati za njeno izpolnitev hvaležnosti someščanov, pač pa v pomenu, da boste ob njene izpolnitvi čutili tiho zadovoljstvo zaradi izvršenega važnega dela. In to vam bode najlažje plačilo.

Na vrata mestne uprave trka socialno vprašanje. Najvažneše vprašanje naših dni je to. Reševati je ima pač v prvi vrsti država; toda občine, zlasti velike občine kakor Ljubljana, zadeva velik del skrbi za srečno rešitev tega vprašanja. Vem, da imate voljo in namen, posvetiti tej strani mestne uprave dober del svoje energije in svojih izrednih zmožnosti. Moje najboljšje želje bodo spremljale Vas in občinski svet pri tem.

A nekaj je, kar bode občinski svet oviralo pri tem, pa pa tudi pri mnogih drugih agendah mestne uprave. Denarno vprašanje je to. Treba bo ozir jemati na davčno zmožnost prebivalstva. Bilo bi namreč nevarno, ko bi se nove, če tudi najpotrebnejše naprave ustvarjale pod jednoslovnim vidikom pokrivanja amortizacij z davčnimi bremenji. Socialna zakonodaja postavila si je za načelo, naj gospodarsko močnejši prispeva za gospodarsko šibkejšega. Temu načelu ni ugovarjati. Pač pa je v izvajanju njegovemu treba previdnosti, kajti brezobzirno uveljavljanje njegovo moglo bi privedi k ubujanju industrije in s tem k uničevanju številnih eksistenc gospodarsko šibkejših slojev.

Pričakujem, da boste Vi, gospod župan, in da bode občinski svet pod Vašim vodstvom znal najti v tem oziru vedno pravo pot.

Današnje valutarne razmere Vas bodo tudi mnogokrat ovirale, da ustvarite naprave, katere sicer z občinskim svetom vred spoznate za nuje, da morebiti celo za jako nuje. Res, da napredujoče mesto kakoršni je naša bela Ljubljana — če tudi ne lahko, pa vendar naposled najde kredita. A priporočam vam, da imate pri presojanju kreditnega vprašanja vedno pred očmi grenko resnico, da bode o sedanjih prilikah najeti slab denar, ker je gotovo, da se bodo valutarne razmere prele ali kasneje obrnile na boljše, treba odplačevati z dobrim denarjem.

Zato pa je potreba varčnosti. To tem bolj, ker so dolgovji mestne občine od 8.082.867,40 K. kolikor so iznašali 31. dec. 1914. do konca februarja t. l. narasli na 42.436.177,12 K. Res je, da se tudi dohodki od 1.800.000 K v letu 1914. povzdignili se na okroglih 36.000.000 K v letu 1922. Toda to naj služi le v spoznanje, da bode pač težko šlo stopnjevanje jih v bodoče, ne da bi tega prebivalstvo mesta Ljubljane predu ne občutilo. Občinski svet za to po mojem mnenju stori prav in ravna previdno, ako računa le s tolikim priraščanjem dohodkov v rednem gospodarstvu, kolikor jih bode dala naravna rast mesta in pridobitna zmožnost njegovega prebivalstva.

Poleg varčnosti v občinskem gospodarstvu samem priporočati je pa tudi, da Vi, gospod župan, in občinski svet, pazite na to, da se ista uveljavljati tudi pri vseh samostojnih mestnih podjetjih in zavodih. Saj daje zanje mestna občina poročila in se mora v konsekvenci tega vsako razsipanje, ali le premalo varčno ravnanje pri njihove upravi končno zrealiti v bilanci mestnega gospodarstva.

Ako bode občinski svet ravnal v tem smislu, našel bo vedno naenogrančeno šodo podporo pri kraljevski vladi. Ona bo blagohotno presojala vse njegove ukrepe in dajala drage volje pritrdila k sklepom, ki so v smislu občinskega statuta njeg predlagati v presojo; ne bo se jej pa smelo za meriti, ako se v interesu občine in občinarjev ravna po smernicah, ki sem jih ravno kar začetil.

Občinski red vam, gospod župan, daje izjemno stališče in veliko moč. Poleg tega da ste čisto v demokratskem duhu zvest izvrševale volje občinskega sveta, morete le temu biti tudi voditelj v najlepšem smislu te besede. Prepričan sem, da najdete k temu v občinskem redu začetno vam pot.

Po volilnem redu vam je, gospod župan, skupina katere pripadate, dala skoro tridesetinsko večino v občinskem svetu. Upati hočem, da ta večina ne bode obteževala stališča Vam, kateremu bode potreba jemati ozir tudi na mnenje in dobrohotne nasvete manjine, za katero po številkah volilnega rezultata ne stoji veliko manje občinarjev, ko za večino. Korist občine bode naj, tako večini, kakor manjini, glavna zapoved. Ako bode tako, ne dvomim najmanj na plodnosnem delu občinskega sveta.

To delo bode tem lažje, ker vam je gospod župan, na razpolago lepo krdele vestnega, marljivega in za blagor naše bele Ljubljane vnetega uradnika in uslužbenca. Starešje iz njih poznam že iz svoje dobrega poštvalnega sodelovanja z mano. Da je iz tega kadra moral priti jednokovreden pomlad, smatram za gotovo in sem tudi uverjen, da vam bode, gospod

župan, s tem uradnim aparatom prav lahko mogoče biti kos vsem nalogam.

In tako kličem vam in občinskemu svetu ob prevzetju občinske uprave: bodi srečno!

Gospodarstvo.

NEKAJ O NARODNI BANKI.

Začetkom tedna smo priobčili kratko telefonsko beogradsko poročilo o III. rednem letnem obnem zboru Narodne banke. V spodnjih odstavkih podajamo nekatere zanimivosti iz bančne zgodovine, o bankinem dosedanjem poslovanju in o bilanci za upravo leto 1922. Zanimivo so tudi nekateri podatki o razvoju denarnih zavodov med Srbi.

Narodna banka je bila ustanovljena leta 1884. z naloge, da podpira kreditni razvoj srbske trgovine in gospodarstva. To gospodarstvo. To gospodarsko mislo vrši banka že polnih 40 let. Dokler je bila trgovina in obrt v Srbiji na primitivni stopnji, potreba kredita ni bila velika. Z razvitem industrije in trgovine pa je postajala potreba kredita večja tako, da se je leta 1869. osnoval prvi denarni zavod v Srbiji »Prva Srpska banka« z vplačanim kapitalom 1.440.000 dinarjev. Ta banka je v kratkem propadla. Leta 1871. se je zopet osnovalo več denarnih zavodov in Uprave fondov so dajale kredite privat. osebam v malih nzeskih (maksim. 25.000 din), ki so pa samo koristili mestnemu prebivalstvu. Skupni kapital 7 denarnih zavodov v letu 1884 ni presegal 3 in pol miliona.

Vprašanje ustanovitve emisijske banke se je že pretresalo 10 let pred ustanovitvijo Narodne banke. Vprašanje ali postane ta ustanova privatna ali državna, je prevladalo prvo mišljenje. Zakonski predlog o ustanovitvi Narodne banke je bil predložen skupščini in odobren v začetku leta 1883. Vlada je privolila v to, da se Narodna banka osnuje z domačim kapitalom in bili so izdelani statuti Narod. banke. Zatem se je vršilo podpisovanje delnic in vplačevanje prve četrtine delnic. Podpisovanje je bilo izvedeno v času od 15. do 20. oktobra 1883 in rezultat je nadkriljeval vsa pričakovanja. Podpisano je bilo dvakrat več kakor v smislu zakona, ki je določeval samo podpis 25 tisoč delnic v nominalni vrednosti po 500 dinarjev. Zato je bilo vsem podpisovalcem reducirano število delnic za 25,9%.

Dne 2. julija 1884 je začela Narodna Banka delovati in leta 1890 se je vselila v zgradbo, kjer se nahaja še danes. Svoje delo je Narodna Banka nadaljevala do udenjenja in je dne 1. februarja 1920 postala »Narodna Banka kraljevine SHS«. Njen po zakonih odmerjeni delniški kapital znaša 50.000.000 v zlatu. Na račun tega kapitala je sedanja banka prešla od bivše »Narodne Banke kraljevine Srbije« 10.000.000 Din. v kovanim zlatu, Na račun novih 40.000 delnic v nominalni vrednosti 20 milijonov dinarjev, je bilo prejeto 8.211.000 Din. Vplačani kapital je znašal po tem dne 31. dec. 1922 18.211.000 dinarjev. Da bi se ta v papirnatih novčanicah prelet kapital svoečasno lahko pretvoril v zlato podlago, je bilo od novih delničarjev doplačano 34.009.614 Din.

Delavnost banke je razširjena po vsej kraljevini. Poleg centrale v Beogradu, ima Narodna banka podružnice v vseh glavnih mestih naše kraljevine tako v Zagrebu, Zemunu, Ljubljani, Mariboru, Banjaluki, Varaždinu, Bečkerku, Vrscu, Mostarju, Nišu, Novem Sadu, Osijeku, Pančevu, Sarajevu, Skoplju, Splitu, Subotici, Cetinju in Srebrenici.

Razdelitev čistega dobička Narodne banke.

Občni zbor delničarjev Narodne banke je na svoji redni skupščini dne 5. marca t. l. odobril od upravnega sveta predloženi načrt o razdelitvi čistega dobička. Glasom bilance znašajo kosmatni dobički v vseh bančnih poslih v letu 1922 74.218.208,85 Din. (napram letu 1921 za 49.027.193,69 Din. višje) po odbitku skupnih stroškov in odpisov v znesku 16.488.238,39 Din. (napram letu 1921 za 7.805.708,65 Din. višje) znaša tedaj v letu 1922 čist dobiček

67.729.965,46 D.n.

V smislu člena 39 zakona o Narodni banki se od tega čistega dobička ima odbiti:

- 1.) 5% za rezervni fond 2.886.498,28 D.
- 2.) 6% za nagrade guvernerju, upravnemu in nadzornemu odboru ter bančnemu uradnistvu v znesku 3.463.797,92 Din.
- 3.) Po odbitku gorenjih zneskov dobljena svota 51.379.669,26 Din. se razdeli in prizna a) 60% državi, to je 30.827.801,55 Din. b) delničarjem na račun delnic pa se izplača 20.551.867,71 Din. Na stare akcije se delničarjem izplača po Din. 400, na nove sorazmerno vplačane svote in z ozirom na čas subskripcije. Vsega skupaj se delničarjem izplača v gotovini 12.905.453,30 Din. ostalek pa se prenese na račun fonda za delnice.

—g Zagrebški trg. Zagreb 13. marca. Cene v dinarjih za 100 kg, postavna bačka odnosno vojvodinska postaja notirajo: Pšenica (70-77 kg) 445-457,50, nova rumena bačka koruza 250-260, nova sremška koruza 270-277,50 sušena 287,50-300, rž (72 do 75 kg) 350-410, ječmen za pivovarne 325-362,50, za krmo 300-325, oves 295-310 pisani fižol 450-460, beli 425-450, pšenična moka »a« 650-700, »d« 600-650, za krmo 225-250 drčni otrobi 170-190, debeli 250. Mirna čvrsta tendenca.

—g Beogradska blagovna borza 13. marca. Notira o: Pšenica 75 kg, 8% franko vagon Beograd ponudba 430, 77 kg, 3% franko Beograd iskanje 435, ponudba 450, 75 kg 7% franko Beograd 400, 425 nova časno suha koruza, franko vagon Smederevo pol kase 270, 280 nova sušena koruza, franko Klanak, ponudba 310, ječmen 61-62 kg, franko Smederevo, prompt ponudba 310, rešetani oves, franko Valjevo prompt ponudba 375, otrobi franko Beograd prompt ponudba 190.

—g Novosadska blagovna borza 13. marca. Novi Sad 13. marca. Cene v dinarjih notirajo: Bačka pšenica ponudba 455, bački ječmen ponudba 315, bački oves 290, bačka sušena kuruza 100% kasa 300, 100% kasa 13 vagonov po 242,50, za april 257,50 —260, beli baški fižol ponudba 450, moka »0« 657,50, otrobi v papirnatih vrečah 160, baški otrobi v vrečah od jute 170. Mirna tendenca.

—g Českoslovaški Lloyd se ustanovi tekom letošnjega leta in si nakupi najprvo dva parobroda za redno plovidbo po Črnem morju.

—g Največja elektrarna na svetu. V Barkingu na vzhodni strani Londona so pričeli graditi ogromno elektrarno, katere kapaciteta bo znašala 100.000 KW. Zgradba bo stala okoli 3 milijone funtov sterlingov. Elektrarna se polagoma razširi, tako da bo imel London največjo elektrarno na svetu.

—g Madžarska sega po Reki. V Rimu se je mudil bivši madžarski minister Polnay, ki je imel, kakor poročajo dunajski listi, važne pogovore z italijansko vlado glede ureditve madžarskega pomorskega plovstva. Polnay, ki je ravnatelj trusta »Atlantica«, je dosegel od italijanske vlade, da se ladje »Atlantica«, ki so sedaj pod sekvestrom, odstopijo italijansko-madžarski družbi, ki se ima ustanoviti. Ta družba bo imela svoj sedež na Reki. Italijanski kapital bo v družbi izdatno zastopan. Tako se snuje promet preko Reke med Italijo in Madžarsko.

—g Vsa stavbena podjetja in vsa stavboodajajoča mesta se obvešča, da naj vse proračune z načrtom za vodovodno - instalacijsko stroko glede novih stavbnih instalacij vpošljejo načelnstvu pokrajinske zadruge kleparjev. Instalaterjev in kotlarjev v Ljubljani v roke g. Jakoba Babnika, inst., Kapiteljska ulica št. 3. Glasom združnega sklepa se ne bo oziralo na posamnih obrtnikov vpisane ponudbe.

—g Železniški material za Jugoslavijo iz Nemčije. Naše prometno ministrstvo je prejelo te dni 25 lokomotiv za drzovlake in 120 vagonov za osebne vlake. Nekoliko jih pripade zagrebškemu ravnateljstvu državnih železnic.

—g Priseljavanje iz Jugoslavije v Ameriko. Tekom meseca januarja je prišlo iz Jugoslavije 301 prisilencev. V prvih 7 mesecih tekalnega leta je prišlo iz Jugoslavije prisilencev 6.274. Letna kvota znaša 6426. Zadnji ostanki prihajajo počasi in tako je sredi februarja manjkalo še 69 prisilencev, danes pa je vsa letna kvota gotovo že izčrpana in je tako priseljavanje iz Jugoslavije v Ameriko ustavljeno od konca letošnjega junija. Tekom meseca januarja je prišlo v Združene države vsega skupaj 17.452 prisilencev.

—g Mizarska obrt v Solkanu pri Gorici je pred vojno lepo cvetela in vzdrževala številne družine. Sedaj je povsem drugače. Mizarska obrt propada in ubogi mizarji z 10 urnim težkim delom zaslužijo komaj skromni vsakdanji kruh za sebe in družino. Nekaj časa so mislili na odhod v Rusijo, katero akcijo so vodili komunisti, sedaj pa so si to premislili in bi po večini radi odšli v Jugoslavijo. Ako bi imela italijanska vlada kaj srca do Slovencev, pa bi morala vendarle naša sredstva in prilike, da bi se solkanska mizarska obrt zopet dvignila in bi mogli Solkanci mirno živeti na svoji zemlji.

—g Zelo priporočljivo sredstvo zoper oduševstvo z življenjskimi potrebščinami so navedli zadnje čase tudi v Pragi. Denarnih kazni, ki jih tudi zaporedno ali zaporednih dni, ki jih mora predsediti, če ga zagrabi roka pravice. Seveda so ti njegovi računi zelo visoki in le še bolj naganjajo cene v višino. Zategadelj so v Pragi uvedli primernejšo kazen. Obsojeni navajalec cen mora kot jetnik snaziti in pometati cesto in sicer ravno ondi, kjer ima svojo trgovino, in pri belem dnevu. To pomaga baje in zaleže v Pragi. Koristilo bi pa na brž tudi pri nas, v naši državi, zlasti v gotovih mestih, kjer ni več mogoče priti do živnega tolikim pivčkam, ki bi jih bilo treba že davno — pohoditi.

—g Vzročni semeni v Bordeauxu. Tekom meseca junija se bo vršil v Bordeauxu velik vzročni sejenj. Naš konzulat v Bordeauxu vabi naše industrije in veletrgovce z deželnimi pridelki, da se udeležijo te prireditve. V poštev bi prišla naša lesna in živilska industrija, ker se za te vrste blaga francoski jugozapad najbolj zanima. Prospekti so interesantom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani med uradnimi nrami na vpogled.

—g Mednarodni vzročni sejenj v Milanu V Milanu se bo vršil od 12. do 27. aprila ti. mednarodni vzročni sejenj. Podrobni podatki o pogojih za udeležence, pole za priljave itd., so interesantom na vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani med uradnimi nrami.

—g Zunanja trgovina Madžarske. V prvi polovici pre. leta je znašal madžarski izvoz 13,9 milijonov kvintalov. Glavni promet v izvozu tvori moka, katere se je poslalo v Avstrijo 639.000 kvintalov, v Českoslovaško pa nad 318.000 kvintalov. V Jugoslavijo je poslala Madžarska 13 milijonov kvintalov premoga na račun reparacij. Koksa se je poslalo v Francijo, Italijo in Belgijo 9.892.521 ton.

—g Ruski petrolej. Sovjetska vlada je dala ameriški družbi »Sinclair Consolidated Oil Corporation« koncesijo za izkoriščanje petrolejskih vrelcev na otoku Sahalinu za dobo 36 let. Dohajala bo za to na leto 5% od vrednosti produkcije. Sovjetska vlada zahteva med drugim, da jo mora Amerika tekom 6 let priznati za lura, sicer se takoj odpove nadaljnja koncesija.

Politične vesti.

— Protič proti diktaturi. V nedeljo je imel v hotelu »Parizu« v Beogradu Stojan Protič svoj volilni shod, ki je bil izredno številno posečen. O političnem položaju je imel Protič dolg izčrpen govor, v katerem je preciziral natanko svoje stališče v vseh aktualnih političnih vprašanjih. Zavzemal se je za revizijo ustave, dokazoval pogrešnost sedanje razdelitve države na oblasti ter branil zgodovinske meje posamnih oblasti, poudarjajoč, da je lokalno patriotizem potreben, ako hočemo, da se razvije širok državni patriotizem. Svoj govor je zaključil: »Na podlagi mojega ustavnega načrta se lahko sporazumemo s Hrvati in Slovenci in takisto tudi s Slovaki in Romuni in šele potem bo naša kraljevina v resnici narodna država. Tako pa smo to, kar je bila Avstrija na eni in Madžarska na drugi strani. Ker nismo tako postopali, kakor bi morali, zato izgubila naša država na ugledu v mednarodnem oziru, v državi sami pa je vznemirjeno vse, celo oni, ki sebe nazivajo ustavotvorci. Z njihove strani se čuje, da bi bila potrebna diktatura. Diktatura je zdravilo, ki mori onega, ki jo uporablja, in tudi onega, proti kateremu se je izkoriščala. Rimska republika je propadla takrat, ko se je seznanila z diktaturo. Diktaturo si lahko mislimo v vojnem času, v času pobun in vstaj, ne pa v mirnih časih. A še nekaj: Za diktaturo je potrebna pametnih ljudi. A kje imamo takšne?! Zato pravim: Oni jahači, ki jim delajo neprilike tudi konjske dlake, niso nobeni jahači. Ako dela našim ustavotvorcem neprilike tudi vidovdanska ustava, potem so še manj sposobni za diktaturo.« — Protičev govor so številni njegovi pristaši sprejeli z viharim navdušenjem in mu priredili koncem govora velike ovacije.

— Volilni shod soc. komunističnega bloka. Veliki rečki letaki so večeraj Ljubljancem naznanjali, da priredi dne 13. t. m. ob 20. v »Unionu« svoj volilni veliki manifestacijski shod »socialistična stranka delovnega ljudstva«. Nepričakovano slaba je bila udeležba. Dvorana je bila le do polovice zasedena. Makuc je otvoril zborovanje. Glavno poročilo je bilo poverjeno novoinstaliranemu županu dr. L. Periču. Tenor njegovega govora je bila »enotna fronta proletariata«. Drugi govornik kandidat VL Fabjančič je ostro in vehementno nastopil proti klerikalnim »sodrugom« in zaveznikom. Bridko se je pritoževal, kako so njemu klerikalci s 100 najetimi razgrajči razbili nedeljski shod v St. Jerneju na Dolenjskem. Ves njegov govor je izpolnil ta neljubi incident, ki je tudi mnogo pripomogel k temu, da se je začel krhati socialistično - komunistični - klerikalni blok tudi v Ljubljani. Koncem svojega govora je posvetil tudi nekaj besed spomenu Karla Marksa ob štiridesetletnici njegove smrti. Shod je končal brez vsakega incidenta. Koalirani socialisti in komunisti naglašajo, da jim ne gre toliko za ljubljanski mandat, marveč samo za to, da pri volitvah pregledajo in preštejejo svoje bojne vrste.

— Parola Srbi na okup! Na nedeljskem shodu neodvisnih radikalov v Beogradu je govoril tudi kandidat na Protičevi listi vseučiliški prof. dr. Arangelović. V svojem govoru je rekel med drugim: »Govorim se, da Hrvati niso zadovoljni niti z ustavnim načrtom Stojana Protiča. Dobro! Mi hočemo, da nam to povedo. Ako nečajo tega ustavnega načrta, ki popolnoma odgovarja njihovim željam in potrebam, moramo to vedeti in potem nastopimo tudi mi s parolo: »Srbi na okup!«. Edin spas za državo je, ako se sprejme politika, ki jo nasvetuje Stojan Protič. Iz mizerne sedanjosti more našo državo dvigniti edino čvrsta roka Stojana Protiča.« — Kakor pišejo nekateri listi, je res Protič mož bodočnosti.

— Zid'e in Rusija. V tork se je vršilo v Berlinu predavanje židovskega žurnalista Landaua na temo: Ali so Židje sokrivni na razpadu Rusije. Zidje, je dejal predavatelj, se ponašajo s Spinozo in Einsteinom, židovski narod je odgovoren pred zgodovino za svoje najboljše in najslabše pripadnike. Kdo je povzročil prevrat in kakšno vlogo so igrali pri tem Židje? Buržoaznim židovskim masam ni prinesla revolucija nič drugega kot socialni polom. Toda pri razvoju prevrata so Židje aktivno in v znatni meri sodelovali. Takoj prve dni po prevratu so Židje delovali v sovjetskimi, pri volitvah itd. Na shodih se je včasih zdelo, da vsa borba obstoji v borbi enih Židov proti drugim. V času boljševizma pa se je to tekmovalje še povečalo. Židje so postali vršilci in nosilci sovjetske vlade. Težnje komunizma so potrebne Židom prav tako kakor Rusiji, med njunimi interesi ni razlike. Židje so zainteresirani na obnovi velike Rusije, v tem tiči njihova rešitev. Tega se židovske mase dobro zavedajo in to v svrhu tudi delajo.

SKRINJICA NAPREDNEGA BLOKA JE ČETRTA!
18. MARCA VSI NA VOLISCE!

Telefonska in brzojavna poročila

Madžarski vpadi in provokacije ob naših mejah.

ORGANIZIRANE MADŽARSKÉ TOLPE NAPADAJO OBMEJNE STRAŽE. — USODA BOŽIDARJA SEVERJA. — MADŽARSKÉ ŽELJE O PREVRATU.

— Beograd, 14. marca. (Izv.) Današnji jutranji listi priobčujejo razna poročila o novih incidentih na madžarski meji. Takoimenovani probujajoči se Madžari ali madžarski »fašisti« so začeli novo akcijo, novo propagando in nove provokacije našega obmejnega prebivalstva. Po poročilih iz Varaždina je dobro, z modernim orožjem in municijo oborožena madžarska tolpa prekorčila pri selu Žitkovci mejo ter napadla tamošnjo našo finančno stražo. Razvil se je medsebojni boj. Streljanje je trajalo skoro eno uro. Finančna straža je končno madžarsko tolpo pognala v beg. Madžari so pustili na mestu enega mrtvega, ki ga niso mogli prenesti preko meje.

— Beograd, 14. marca. (Izv.) Kakor poročila današnji »Radikal«, je pri selu Niškovci, okraj Čakovac, Medijmurje, napadla neka, okoli 14 moč broječa madžarska tolpa naše obmejne straže. Streljanje je trajalo dve uri. Madžari so bili končno primorani se umakniti preko meje. Na mestu so pustili enega mrtvega in enega težko ranjenega so odnesli. Tolpa je obstojala iz najagilnejših madžarskih fašistov. Pri mrtvecu so našli orožje in municijo, ki izvira direktno iz madžarskega skladišča. Našli so tudi mnogo letakov, ki pozivajo madžarsko čuče prebivalstvo na odpor proti jugoslovenskim oblastem in da naj bo prihodnje dni pripravljeno za »akcijo«.

— Beograd, 14. marca. (Izv.) Po poročilih iz raznih obmejnih krajev in posebno iz Segedina so razvili madžarski fašisti zadnje dni med našim obmejnim prebivalstvom zelo živahno in dobro organizirano propagando, pričeli

so tudi z akcijo, da se madžarsko čuče prebivalstvo naše kraljevine organizira v posebna akcijska društva. Po vseh krajih ob meji so razširjeni madžarsko pisani letaki, ki pozivajo moške, stare od 18 do 30 let, da naj bodo pripravljeni, da naj si preskrbe orožje.

Letaki napovedujejo odrešilno akcijo za nedeljo 18. t. m. na dan skupščinskih volitev!

SLOVENEK BOŽIDAR SEVER UMORJEN!

— Beograd, 14. marca. (Izv.) Današnji »Radikal« priobčuje z ozirom na poročila o rovarjenju madžarskih fašistov ob naših mejnih krajih tudi poročilo o Božidarju Severu z zatrdilom, da se to poročilo vjema tudi z oficijelnimi podatki. »Radikal« poroča, da je bil član naše razmejnitvene komisije v Premurju Božidar Sever iz Murske Sobotice ubit v zaporu v Budimpešti. Ministrstvo zunanjih zadev je prejelo poročilo, da so ga ponoči gotovi ljudje ubili, obenem pa zatrjuje naši vladi oficijelno poročilo madžarske vlade, da je Sever nenadoma umrl v ječi.

List pristavlja tudi, da so to madžarski fašisti storili v znak maščevanja, ker je bil na večletno ječo obsojeni madžarski vohun Varga ubit od naših oblastí(?)

Ako je res, da so Madžari umorili člana naše razmejnitvene komisije Severa, je dolžnost naše vlade, da nastopi brez odlaganja z vso energijo proti Madžarski ter zahteva za ta zločin popolno zadoščenje in eksemplarič. Kazen za vse one, ki so zagrešili to hudodelstvo.

Volilna situacija.

POOSTRITEV VOLILNE BORBE. — RADIKALNA STRANKA ZBIRA IN KONCENTRIRA VSE SVOJE SILE, DA RESI POZICIJO. — GLAVNI ODBOR O POLOŽAJU V SLOVENIJI.

— Beograd, 14. marca. (Izv.) Od nedelje dalje se je začela volilna borba približevati skrajnosti in nervozni napetosti. Beogradski politični krogi z nervo »morio« pričakujejo rezultat nedeljskih volitev, ki imajo v glavnem in v temelju prinesli razbistriitev v notranjo politično situacijo. Vse stranke napenjajo zadnje sile, da si izvojujejo važne pozicije in da ohranijo dosedanje pozicije. Radikalna stranka, uvažujoč važnost notrajpolitične situacije, zbira in koncentrira vse svoje sile ter zadnje dneve razpošilja najagilnejše agitatorje na postojanke, ki jih smatra za ogrožene, oziroma za izpušene. Kakšna je situacija v radikalni stranki, nam podaja markantno sliko večerajšnja seja strankinega glavnega odbora.

Glavni odbor radikalne stranke je imel večeraj od 11. do 12.30 zelo zanimivo in živahno sejo, razpravljajoč o notranjem položaju in o šansah radikalne stranke v posamnih volilnih okrožjih. Situacija ni kdovekakoli slaba za radikalno stranko, ker je v Voivodini in v Srbiji odprtoren na njo koncentrirani volilni ogenj. Večerajšnji seji so prisostvovali tudi vsi v Beogradu navzoči ministri.

Začetkom seje je glavni odbor razpravljaj o izrednem položaju v Sloveniji in o uspehih radikalnih kandidatov v slovenskih volilnih okrožjih. Zanimivo je, da sta prispela v Beograd posebna odposlanca dr. Azman in Peter Kozina, da pojasnita radikalnim voditeljem situacijo v Sloveniji. Oba delegata sta ministrskemu predsedniku Pašiču izjavila, da je predsednik oblastvenega odbora »Orjuna« v Ljubljani ing. F. Kranjc izjavil, da je jugoslovenska nacionalistična omladina pripravljena vzdrževati v nedeljo red in mir. Ta sklep je »Orjuna« storila na inicijativo tajnika obla-

stvenega odbora Jurkoviča, ki je član radikalne stranke v Sloveniji.

V glavnem odboru, se je tudi govorilo o položaju pokrajinskega namestnika za Slovenijo in njea politični taktiki.

Glavni odbor pa je dalje tudi razmotrival strankin položaj v drugih pokrajinah, osobito v Južni Srbiji in v Voivodini. Položaj v Južni Srbiji je za radikalno stranko zelo prekeren in nezanesljiv. Večina priprostega ljudstva se obrača k nasprotnim strankam, ki so že pridobile v najvažnejših mestih Južne Srbije gotovo večino. Radikalna stranka je v Južni Srbiji priredila samo enkrat večjo volilno manifestacijo v Skoplju, kjer je govoril Nikola Pašić. Od takrat je radikalna volilna agitacija mirovala. Glavni odbor je sklenil, da se mora zadnje dni agitacija početvoriti in na podlagi odborovega sklepa je že snoči minister saobraćaja dr. Velizar Janković odpotoval v južne kraje na agitacijo. V Skoplju, Veležu in drugih mestih priredi minister saobraćaja velike volilne shode.

Zelo delkaten pa je položaj za radikalno stranko v Voivodini, predvsem v severnem Banatu, v volilnem okrožju Velikega Bečkereka. Protičeva akcija ima v Voivodini popoln moralen uspeh. Oficijelni radikalni stranki je treba napeti vse sile, da reši vsaj najvažnejše kandidature. V veliki nevarnosti je kandidatura zunanega ministra dr. Ninčiča v Velikem Bečkereku. Glavni odbor je sklenil, da se priredi v soboto dan pred volitvami velika radikalna volilna manifestacija, da se tako pridobe široke mase za dr. Ninčiča. Sklenjeno je, da se morajo te manifestacije korporativno udeležiti vsi ministri z ministrskim predsednikom Pašičem na čelu, ki že v petek odpotujejo v Vel. Bečkerek.

BOLGARSKO - JUGOSLOVENSKI SPORAZUM V NIŠU.

— Beograd, 14. marca. (Izv.) Šef naše delegacije na niški konferenci, načelnik V. Lazić je večeraj prispel v Beograd ter takoj poročal ministrskemu predsedniku Pašiču o uspehih konference. Kakor je Lazić izjavil zastopnikom tiska, so posvetovanja z bolgarsko delegacijo v Nišu popolnoma zaključena in je sporazum skoraj že definitiven.

FRANCIJA ZA PODONAVSKO KONFEDERACIJO POD HABSBUŠKIM ŽEZLOM??

— Berlin, 13. marca. (Izv.) »Vossische Zeitung« poroča z Dunaja, da se zasleduje komplot na Bavarskem z največjim zanimanjem v Avstriji. Sodi se, da so voditelji naprosili pomoč Francije za ustvaritev konfederacije, ki bi obsegala Bavarsko in Avstrijo. Ludendorff se je v Celovcu postavil proti konfederaciji in na Tirolskem je prebivalstvo baje tudi proti taki zvezi. Poročajo, da se je vršilo v Geiselgsteinu pri Monakovem zborovanje zarotnikov v navzočnosti bivšega francoskega poslanika v Monakovem Derta, na katerem se je razpravljalo o podonavski katoliški konfederaciji pod habsburškim žezlom. Bivši kancler Scheide-

mann je izdal oklic na vse republikance, da naj strnejo svoje vrste, ker je republika v nevarnosti.

BRUSELSKA KONFERENCA SOLIDARNOST ZAVEZNIKOV. — NOV REPARACIJSKI NAČRT.

— Pariz, 13. marca. (Havas.) Ob priliki Bruselske konference, o kateri piše »Matine«, da je dokazala popolni sporazum francoske in belgijske vlade glede striktno in lojalne politike v zasedenem ozemlju, ki nima nobene zahrbtnosti, naglašajo listi, da je želja obeh vlad, priznati mednarodni občutljivosti, prišla takoj pri prvih pogajanjih do popolne veljave. Posebno važnost pripisuje listi sklepu francoske in belgijske vlade, urediti reparacijsko vprašanje samo s sodelovanjem Angleške in Italije. »Petit Parisien« pravi, da ta sklep izpodbija obdolžitev Francije in Belgije, češ da ima njuna politika osebne namene. Sedaj je dana možnost v ugodnem trenutku vpostaviti mednarodno solidarnost.

»Chicago Tribune« poroča, da je bilo na konferenci sklenjeno poslati v Porurje 20 tisoč vojaštva in 10 tisoč delavcev in nameščenov, ki bodo natovarjali zaplenjeno premog. Dne 15. marca bo zaplenjeno tri milijone ton premoga. Prihodnje tedne bo sklicana druga konferenca v Parizu, ki se je udeležiti tudi Angleška in Italija. Na tej konferenci se bo obravnaval nov reparacijski načrt, ki pomeni izpizmembo versailske pogodbe. »New York Herald« pravi, da bruselska konferenca ni razpravljala o internacionalizaciji Porurja. Sklenjeno je bilo, da izvezemsi Frankfurt ne bo več sedišče nobeno nemško mesto. Iz teh poročil inozemskih listov slei: prvič, da končni

rezultat bruselskih pogajanj še ni znan, drugič pa, kar je za sedanjoo mednarodno situacijo zelo važno, da se opaža tendenca doseči v najbolj perečem vprašanju solidarnost zavezniških držav.

— Pariz, 13. marca. (Havas.) »Echo de Paris« demantira iz nemških virov posneto vest o predstojeci okupaciji Frankfurta in Darmstadta.

MISIJA POLJSKEGA ZUNANJEGA MINISTRA.

— Varšava, 13. marca. Diplomatični krogi smatrajo, da je potovanje zunanjega ministra Skrzinskega v Pariz v zvezi z ureditvijo poljske vzhodne meje. Antanta je pripravljena podpirati Poljsko v tem vprašanju, vendar pa bi rada, da bi Poljska likvidirala obmejni problem brez priznanja riske mirovne pogodbe, ki pomeni priznanje sovjetske vlade. Poslaniška konferenca bo obravnavala vprašanje poljske vzhodne meje v soboto. Navzočnost Skrzinskega v Parizu bo bržkone imela za posledico kompromisa.

MARŠAL PILSUDSKI VOJAŠKI DIKTATOR.

— Varšava, 13. marca. (Izv.) Uradno poročilo javlja: Radi novih težkoč, nastalih v položaju glede ruhrskega ozemlja, je sklenjeno odposlati zunanjega ministra v London in v Pariz s posebnimi navodili. Kakor dalje poroča »Gazetta«, je položaj tak, da bo imenovan maršal Pilsudski za vojaškega diktatorja, ki bo direktno podrejen samo predsedniku republike.

INTERVENCIJA AMERIKE. ANGLIJA NE MORE PRESKRBOVATI KONTINENTA S PREMOGOM.

— Pariz, 13. marca. (Wolff) »New York Herald« je priobčil poročilo parobrodne urada glede evropskega položaja, ki primerja tedenski promet velikih bank in ugotavlja, da ne dobivate iz Porurja niti Francija niti Nemčija premoga in da Angleška ne more iz svojih rudnikov preskrbovati kontinenta z zadostno količino premoga. Poročilo veli dalje da bodo stavkajoči v Porurju, ki jih podpira ostalo nemško prebivalstvo, lahko vzdrževati šest mesecev in pripominja, da Francija nima toliko delavstva, da bi mogla nadomestiti nemške delavce v Porurju.

Listi pravijo, da je to poročilo vzbudilo med člani kongresa veliko presenečenje in zanimanje.

»New York Herald« dalje poroča, da je predsednik pravno-davčnega oddeska ameriškega uvožno-trgovinskega združenja Dawid Walker prošil državni departement naj posreduje glede zakasnitev pošilatev iz Porurja. Če blago ne bo kmalu poslano, bodo new-yorški trgovci, ki so številne naročnine že plačali, težko oškodovani.

ANGLIJA PRIPRAVLJA INTERVENCIJO V RUHRSKEM OZEMLJU.

Debata v parlamentu. — London, 13. marca. (Izv.) Na inicijativno poslanka Simonsa se je pričela povodom debate o okupacijskih stroških v Porurju ponovna peta debata o ruhrskem problemu. V debato so posegli razni govorniki, ki so mestoma naglašali, da mora Anglija stopiti iz rezerve. Asquith sam je izjavil, da se je položaj od zadnje debate v Porurju znatno izpremenil. Sir Robert Cecil pa je izjavil, da bo potrebna intervencija Anglije, za to so že uvedeni gotovi koraki.

ANGLEŠKI KRALJ OBISCE PAPEŽA.

— Rim, 13. marca. (Izv.) Povodom obiske italijanskega kralja v Rimu obišče angleški kralj v dnevih od 7. do 12. aprila tudi rimskega papeža v Vatikanu. Sprejem angleškega kralja se izvrši po običajnem ceremonijelu za sprejem kraljev.

ANGLESKA MORNARICA.

— London, 13. marca. (Reuter.) Spodnja zbornica je sprejela predlog glede stanja mornarice — 99.500 častnikov in moštva in plače v znesku 14.655.700 f. štr.

ARETACIJA IRŠKIH REVOLUCIONARJEV.

— Dublin, 13. marca. (Reuter.) Uradno poročajo, da znaša skupno število aretiranih 110; od teh je bilo 72 aretiranih na Angloskem, 38 pa na Škotskem. Vsi aretirani so preskrbovali vstaše z orožjem.

KATASTROFALNO NEURJE V AMERIKI.

— London, 12. marca. (KB.) Reuterjev urad poroča iz Newyorka: Močan vrtinec od jugozapadne strani je zahteval v Ameriki mnogo človeških žrtev. Po nekem poročilu je poginilo v Pinsonu (Tennessee) 20 oseb, 75 pa jih je bilo ranjenih. Pet hiš je bilo porutih. Vihar je prebrnil tovorni vagon. V Portsmouthu (Ohio) je vihar uničil streha šolskega poslopja in ubil ter ranil več otrok.

— London, 13. marca. (Izv.) Velika katastrofa, ki je zadela pokrajino Rocky-montes do Alegenyskega pogorja, je po Reuterjevem poročilu zahtevala 40 mrtvih. Več oseb je bilo ranjenih. Najbolj prizadeta je okolica teneškega jezera. Celokupna škoda znaša več milijonov dolarjev.

PRVA OBSODBA FAŠISTOV.

— Milan, 13. marca. (Izv.) Večeraj se je vršila pred tukajšnje sodnije prva razprava proti trem fašistom, obtoženim nasilstva, ker so prisilili nekega Antona Bolzanija, da je moral izpiti velik kozarec rdeč-novega olja. Obtoženi fašisti Moretti, Magenes in Magnaghi so priznali, da so res »čistili«, z ricinovim oljem onega Bolzanija storili pa so to, ker je Bolzani znan komunist in so ga hoteli očistiti komunizma s oljem. Rekli so, da grozili niso nič, alj sodniki so vedeli, kaj je čakalo Bolzanija, ake bi se bil protivil fašistom. Državno pravdnstvo je zahtevalo obsodbo na tri leta zapor. Sodni dvor je razglasil razsodbo, pe kateri so obtoženi fašisti obsojeni vsak na dve leti in šest mesecev zapor. To je prva resna lekcija fašistom, ki še vedno divjale kljub prepovedi s strani fašistovskega vodstva.

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

OPERA.

Sreda, 14. marca: Seviljski brivci Red A
Četrtek, 15. marca: Jenufa Red D
Petek, 16. marca: Vrag in Katra Red B
Sobota, 17. marca: Tosca Red C
Nedelja, 18. marca: Vrag in Katra Izven
Ponedeljek, 19. marca: Gorenjski slavček Izven.

DRAMA.

Sreda, 14. marca: Ugrabljene Sabinke Red B.
Četrtek, 15. marca: Othello Red C.
Petek, 16. marca: Zaprti.
Sobota, 17. marca: Za pravdo in srce Red A.

— **Sprememba opernega repertoara.** Zaradi bolelosti nekaterih opernih članov se poje danes dne 14. marca t. l. namesto »Seviljskega brivca« opera »Vrag in Katra«. Red A.

— **Ženski svet št. 3.** V veselju, kakor mandeljev cvet rožni obeliki, je priromala tretja številka »Ženskega sveta« k nam iz Trsta. Poleg bogate in pester vsebine ima čedno prilogo, katera obsega lepo število modnih risb in razne vzorce ročnih del. Za prvi začetek zelo razveseljiv pojav, in naročnice bodo te priloge gotovo prav vesele. Če pojde tako naprej, smemo upati, da nam bo priloga »Ženskega sveta« s svojimi risbami in vzorci v doglednem času nadomestila tuje modne liste. Eno vsebine 3. številke: A. L. Kuprin: Olesja. Prevaja P. Hočevarjeva. (Nadaljevanje). — Dr. Iv. Lah: Gabrijan in Sembija. — Iv. Klemenčičeva: Tragika ženske usode. — Dr. Mil. Jovanović Batut: Dečje igrčke. — Vera Albrechtova: Ko na večer vse tiho pride mrak... (Pesem). — A. Lebarjeva: Kam? — Srečko Kosovel: Misel nate. (Pesem). — Gospe Franji Tavčarjevi. — Minka Govekarjeva: Kako priveržemo moža trajno na dom. — Izvestja: Društvena poročila. — Po ženskem svetu. — Materinstvo. — Gospodinstvo. — Kulinja. — Higijena. — Ročna dela. — Književnost. — Razgovori. — Modna priloga z risbami. — Ze seznam vsebine nam priča, da je list z vso inteligenco in praktično razumnostjo urevan. Ni čuda, da se je list v kratki dobi dobrih dveh mesecev tudi pri nas zelo razširil in priljubljen in da vsakdo želi najboljših in trajnih uspehov. — **Ženski svet** izhaja v Trstu prve dni vsakega meseca ter stane za Jugoslavijo na leto 48 Din, polleta 24 Din, četrt let 12 Din. Naroča se pri M. Prunkovi, Ljubljana, Grubarjeva nabrežje 14. Ker je druga številka »Ženskega sveta« zopet pošila, prosi uprava nove naročnice, naj potrdijo par dni, da dospe druga pošiljatev, potem takoj razpošlje vse tri številke hkratu vsem onim, ki so se v zadnjih dneh naročili. — Ujldno prositi tudi upravnice, da se prično poslužujejo naročnice priloženih položnic. Saj je naročnina zelo majhna.

— **Knjiga o srbskem junaštvu.** Te dni je izšel v Celju prispevek k zgodovini srbskega junaštva v borbi za narodno neodvisnost. To je knjiga polkovnika Jovana Mihaila M. Naumovića. »Sa gvozdenim drugim pešadijskim pukom knjaz Mihaila 1912.« Avtor zelo slikovito in živahno opisuje prve dneve srbske mobilizacije, ko so vsi vopoklani letniki brez izjeme tekmovali med seboj kdo bo prej na svojem mestu, ko je kraljeva proklamacija narodu, ki jo avtor tudi citira, preletela kot električna iskra vasi in mesta, ko je bilo navdušenje in želja po osveti na vrhuncu. Polk čigar junaštvo opisuje polkovnik Naumović in v katerem je tudi sam služil kot poveljnik bataljona se je udeležil najbolj krvavih bojev srbsko-turške vojne 1912. leta. Od Vaskinice, Skoplja, Velesa in drugih slavni bojšč Kumanova, kjer je polk zapisal svoje ime z zlatimi črkami v zgodovino srbskega naroda in jugoslovenske svobode sploh, do krvave borbe na Prilepu Bakarnom Gumno, Bitolju, povsod je bil ta železni polk slavne srbske armade prvi, povsod je dobival najtežje naloge, ki jih je austrušeno in s popolno zavestjo odgovornosti pred domovino izvrševal. Avtor predčenja v svojem delu samo resnične dogodke, ki jih je sam videl in preživel, njegova knjiga je seveda le majhna kitiča velike epopeje težke borbe maloštevilnega srbskega naroda proti turškim tolpom in vendar se človeku zdi, da je že v tej kitiči izražena vsa nepopisna ljubezen in poštvenost do domovine. Na koncu avtor uvaža imena junakov, ki so položili svoje življenje za vero kralja in domovino v osveto za Kosovo polje. Priložen je tudi pregledni zemljevid bojnih operacij, za časa srbsko-turške vojne. Knjiga stane 15 Din in se dobi pri avtorju v Celju.

Glasišeni vestnik

— **Koncert Trost.** Danes zvečer točno ob osmih prireditelj v dvorani Filharmonične družbe ga. Claire Trost in g. Trost klavirski koncert z izredno bogatimi in zanimivimi sporedom. Sestava koncerta se odlikuje po tem, da so na vzporodu v prvi vrsti in po večini zastopani slovenski avtorji s svojimi najzanimivejšimi, da z najlepšimi deli. O škerjančevih in Musorgskega skladbah smo že pisali, danes tik pred koncertom, opozarjamo naše občinstvo, da se na slovečo Chopinovo sonato v b-molu, ki je na glasno kot ena najkrajših klavirskih kompozicij cele svetovne klavirske literature. Občinstvo prosimo, da se v obilnem številu udeleži tega koncerta, ki bo nudil prav gotovo vsestranski in izredni umetniški užitek. — Vstopnice so ves dan v predprodaji v Martični knjigarni, na večer koncerta pa pri koncertni blagajni od 7. ure dalje.

Urejevalce pisem
The Rex Ko., Ljubljana

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 14. marca 1923.

— **Imenovanje velikega župana za ljubljansko oblast.** Po telefonskem poročilu iz Beograda je bil včeraj dopoldne podpisan ukaz o imenovanju velikega župana za ljubljansko oblast. Imenovan je, kakor smo pred dnevi že napovedali, za velikega župana dr. Friderik Lukan, direktor agrarne urada za Slovenijo v Ljubljani.

— **Davidovič za revizijo zakona o upravnih razdelitvah države.** Predsednik demokratske stranke Ljuba Davidovič je imel v nedeljo velik shod v Beogradu. V svojem veljkopoteznem govoru v katerem je razpravil o vseh važnejših političnih vprašanjih, se je dotaknil tudi zakona o upravnih razdelitvah države. Izjavil je med drugim: »Mi bomo zahtevali da se revidirata zakon o samoupravi in zakon o razdelitvi države na oblasti. Zahtevali smo pravo samoupravo. To, kar vsebuje ta zakon, ne zadostuje. Narod je že odrasel iz obleke, ki mu jo kroji samoupravni zakon. Naš narod je že zrel za to, da sam vodi samoupravne posle. Samouprava z dekoncentracijo oblasti, to je program demokracije. Zakon o upravnih razdelitvah države je nepopoln in nepriladen. On ne predstavlja tega, kar želi demokracija. Obласти morajo biti velike, finančno močne, ker male oblasti ne morejo živeti...« Tako je govoril predsednik demokratske stranke. Izjavil se je torej za ista načela, ki smo jih mi svoječasnó propagirali. Nas veseli, da se v tem pogledu docela strinjamo z velečislanim gospodom predsednikom demokratske stranke ker je nam to dokaz, da smo bili in smo na pravi poti.

— **Naše stališče.** V zadnjem času se po nekaterih listih zopet množe in ponavljajo nad vse strastni napadi na g. pokrajinskega namestnika Hribarja in njegovo delovanje. Po našem prepričanju so ti napadi neupravičeni in krivični, kajti vsak objektivni presojevalec mora priznati, da je uradovanje g. namestnika korektno in objektivno in da vladni aparat funkcionira točno, kakor morda še nikdar. Izigravanje naivišjega državnega funkcionarja v volilne agitacijske svrhe zgolj iz osebne antipatije pa je naravnost nedostojno. To se nam je zdelo potrebno pibiti kot javnemu glasilu, nezavisnemu od vsake vlade in stranke.

— **Za slovenski značaj bele Ljubljane** se borimo sedaj, tako kriči danes »Slovenec« ter poziva vsu slovensko inteligenco, naj voli klerikalnega kandidata, ako hoče, da ne bo bela Ljubljana izgubila svojega slovenskega značaja. Klerikalna gospoda si pač misli, da imajo Ljubljančani, predvsem pa slovenska inteligencija, tako kratek spomin, da ne vedo, kako so ti klerikalni junaki v nedavni preteklosti »brani« slovenski značaj naše prestolice. Klerikalni brezdomovinci naj drže jezik za zobmi in naj s svojim strupenim jezikom ne omadežujejo znova svetlinje slovenstva, ki so jo valjali po blatu in polivali v gnojnico še pred nedavnim časom. Skoraj polnih 30 let je bila Ljubljana trdnja v slovenskih rokah in nihče si ni upal dvomiti o njenem slovenskem značaju, klerikalcem je bilo pridržano, da omadežujejo slovensko Ljubljano in spravijo v občinski svet po 30 letih zopet Nemce. Vsi protesti poštene slovenske javnosti so bili brezuspešni. S ciničnim zasmehom so klerikalci takrat zavračali vse proteste ogrožene slovenske duše ter hladnokrvno spravili v mestno zbornico Nemce a la Ambroschitz, Pammer e tutti quanti. A danes? Danes prav isti skrunitelji slovenske Ljubljane kriče, da hočejo varovati slovenski značaj našega mesta in kličejo pod svoj črni prapor slovensko inteligenco. Hinavci! Kdor čuti v resnici slovensko, komur je pri srcu slovenska Ljubljana, ta se bo s studom obrnil od klerikalnih propalic, ki se danes izigravajo za branitelje in zaščitnike načel, ki so jih še včeraj teptali v blato!

— **Namestnik velikega župana v Mariboru.** Na okrajnem glavarstvu v Mariboru je pričel poslovati g. dr. Viljem Pfeifer kot namestnik velikega župana. Takoj prvi dan je imel vse polno deputacij. Na predvratih v njegovo sobo se nahajala napis: »Namestnik velikega župana«.

— **Neresnične vesti.** Iz Beograda smo dobili to-le poročilo: Vesti o nameravanih spremembah pri pokrajinski vladi za Slovenijo in o upokojitvi velikega župana za mariborsko oblast dr. Miroslava Ploja, ki so razširjene po časopisju, so tendenciozno izmišljene.

— **Klerikalne hujskarije.** Pišejo nam: Na shodih, ki jih prireja klerikalci po deželi, ščujejo sistematično proti državi in Srbom. Njih namen je prozoren: izbrabiti hočejo splošno nezadovoljnost v svoje svrhe, ustvariti nerazpoloženje proti državi in Beogradu ter s tem pripraviti tla za povrtnice — saj se razumemo — »prejane katoliške vladarske rodbine«. Zadnje nedeljo sta

imela shod tudi v Poljanski dolini Brodar in prof. Dolenc. Prvi je uganjal znano demagoško o avtonomiji in hujskal proti Srbom in proti vojaštvu. Tudi kralju ni prizanašal ter mu očital preveliko letno plačo. In to delajo ljudje, ki so se pred habsburškimi trnogi valjali v blatu in v prahu. Razumljivo je, da takšni shodi ne vzbujajo med ljudstvom patriotskih čustev in zaupanja do oblasti. Prof. Dolenc je hvalil duhovščino na vse pretege, ki je baže do zadnjega zvesta SLS. Pa kakor slišimo, kakor kažejo slučaj, ni več ta zvestoba tako trdna, saj je dokaj duhovnikov na dr. Šusteršičevi strani. Sicer pa moža nista posebna govornika. Brodar še malo, a prof. Dolenc je prav za nič. In ta naj bo poslanec! Za kakoga ministranta v kaki hribovski fari bi še bil, za poslanca pa...

— **Trgovsko bolniško in podporno društvo — razpuščeno.** Trg. bolniško in podporno društvo v Ljubljani nam pošilja dopis, s katerim naznana, da je Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu z odlokom št. 912 23 razpustil dosedanje že 88 let obstoječe Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani. Z ozirom na to sklicuje društvo v četrtek, dne 22. t. m. ob pol 20. zvečer v veliki dvorani »Mestnega doma« izredni občni zbor. Kot prva in glavna točka dnevnega reda je sklepanje o stališču članov napram temu ukrepu. Ker je ta občni zbor izredne važnosti, se pričakuje polnoštevilna udeležba.

— **Značilno.** Prijatelj našega lista nam piše: Navoz sem bil pri včerajšnji inštalaciji novega župana dr. Periča. Mestna zbornica je bila okusno okrašena z zelenjem, nad županovim stolom pa je visela slika našega narodnega vladarja. Poslušal sem govor pokrajinskega namestnika in odgovor novega župana in bil sem frapiran. Povsod na vsem svetu je običaj, da se župani zahvalijo vladarju za potrditev ki je dokaz vladarjevega zaupanja v županovo osebo. Pri nas se je včeraj zgodilo prvič, da je novi župan pozabil na ta običaj, ki ga narekuje že navaden takt, ter ni smatral niti za potrebno, da bi pozval občinski svet, naj zakliče kralju »Živio!«, kakor je to običajno vespovod. Znamenje časa in razmer! Novi občinski primator pač misli, da bo v Ljubljani županoval kot klerikalno-komunističen suveren, ki mu ne bo treba iskati pomoči in podpore pri kralju in kraljevski vladi. Ali jo morda najde pri rdečem papežu Ljenu in kardinalu Trockemu?

— **Zdravnik dr. P. Avramović** se je preselil na Aleksandrovo cesto 7. I. nadstropje. Glej inserat.

— **Slovenskim knjigarnam na znanje:** Matična knjigarna v Ljubljani, Kongresni trg 9, je prejela v komisijo vse knjige, ki jih je izdala »Naša založba« v Trstu. Dosedaj so izšle sedee knjige: Pregledi: »Plebanus Joanes«, Bevk: »Faraoni«, Majcen: »Za novi rod«, Jadranski almanah za leto 1923. Zato naj se naslovljajo vsa naročila odsele le na gori omenjeno knjigarno. — **Naša založba v Trstu.**

— **Smrtna kosa.** Pišejo nam: Včeraj smo položili k večnemu počitku kosti prijatelja Fr. L. a g. a, drž. hidrotehnika pri generalni inšpekciji voda v Ljubljani. Mnogobrojna udeležba vseh slojev in mnogoštevilni venci in šopki so kazali simpatije, ki jih je rajnik užival med svojimi prijatelji in znanci, saj je bil blaga duša, ki ni znal in ni mogel nobenega žaliti. Zastopani so bili malone vsi uradi, s katerimi je bil rajnik v uradnih stikih po svojih načelnikih in deputacijah. Z njim nam je nemila smrt pograbila tudi jako vnetega, starega Sokola, ki je tako marljivo sodeloval še pri lanskem sokolskem zletu. — Blag mu spomin!

— **V svrhu pobiranja p. jancovanja** odreja podpisani magistrat kot politično (obrtno) oblastvo: 1.) V kakršnikoli gostilničarskih in krčmarskih obratih kakor tudi v trgovinah, ki so morda v posesti pravice žganjetoda, nadalje na plesih, v varieteh in na javnih veseljah v obče, je prepovedano točiti in prodajati od sobote od 18. (6. zvečer) do ponedeljka do 11. ure dopoldne dopoldne žgane opojne pijače, to je žganje, likerje, rum, konjak itd., izvzemši primer, da se dajejo le kot dodatek k čaju. 2.) Notoričnemu pijanču je sploh prepovedano dajati alkoholne pijače katerikoli vrste. Če se gost opije v takem lokal ali če se daje v takem lokal pijača že pijanemu gostu, spada pod kazen lastnik obrata odnosno poslodavca. 3.) Od določila čl. 1 se dovoli izjema gostilniškim obratom v planinskih kočah, kolodvorskih restavracijah in kolodvorskih buffeth ter kavarnam. V vseh teh obratih se smejo oddajati žgane opojne pijače ob času, omenjenem pod 1. a le v množini največ po eno šestnajstinko litra na osebo in sicer v kolodvorskih restavracijah in kolodvorskih buffeth le za konsumiranje v gostilniškem lokal, odnosno izven lokala samo potnikom na postaji stoječih vlakov. Voditelji železniških restavracij so dolžni imeti mineralne vode v malih steklenicah po dopustni ceni na razpolago. 4.) Gostilničar ne sme gostu odrekati jedi zaradi tega, ker ne uživa alkoholne pijače. 5.) Osebam pod 16. letom se ne sme v javnih lokalih v obče dajati nobena alkoholna pijača, naj si bi bili tudi v spremstvu odraslih. Mlade osebe pod 18. letom smejo zahalati v gostilne in kavarne sploh samo v spremstvu roditeljev, odraslih sorodnikov in drugih oseb, ali na potovanju zato, da se nasitijo. 6.) Ta naredba se mora izobesiti po

vseh lokalih, kjer se toči in prodaja alkoholna pijača, tako, da je gostje ne morejo prezreti.

— **Ruska deca iz Panovič v Ljubljani.** V nedeljo je dospelo 53 ruskih otrok iz Panovič v Ljubljano. Na kolodvoru jih je sprejel komite dam, ki skrbi za ruske dijakke in tajnica Podmladke Rdečega Kriza, ki so jih sprejeli v šolo pri sv. Jakobu. Tam so jih sprejele gojenke omenjene šole ter jih peljale v slavnostno pripravljeno sobo. Ali so bili škratelčki čez noč na delu? Iz učilnice je nastala lepa, v zelenje odeta dvorana z dvojico dolgih, belih miz. Pa menda so sedaj dobri duhovi tudi podnevi pri delu, kajti celo nedeljo dopoldne je svigalo po šoli sem in tja, mladji čisti glasovi so zveneli po poslopju in ko je bila ura 12, so sedeli ruski gostje ob mizah, škratelčki bolj gojenke šentjakobske šole, pa so jim stregle, kot da bi bilo to njih vsakdanje delo. Prisrčno zahvalo ruskih otrok koncem obeda, ki so jo izrazili napram gojenkam, naj to ponese dalje v svoje razrede in domove, da jo bodo deležni vsi oni, ki so velikuodušno pripomogli, da se realizira izraz sočutja in ljubezni. Podmladkarji ljubljanskih šol, kakor osnovne na Mladiki, III. m. dekl, ter posebno osnovne in meščanske šole pri sv. Jakobu zares zaslužijo srčne zahvale, da ne govorim o učitelstvu. Nekaj minut po 13. uri se je prvič dvignil zastor v veliki dvorani Narodnega doma in lahko rečem, da je vsakdo, ki je bil poleg mladine navzoč, z vedno večjim zanimanjem sledil vrsticem se točkam. Tega nismo pričakovali in predstava zaslužila zares ime umetniške. Petje, ples, igre, kostumi, kulise, vse je bilo popolno. Le škoda, da si ni več občinstva in otrok ogledalo predstavo, kajti bilo ni mladini v zabavo in užitek, temveč tudi odraslim.

Z druge strani smo dobili še tele vrstice: Koncert ruske dece je privabil v Narodni dom pač veliko Rusov, Slovencev je bila pa le peščica. Dvorana je bila na pol prazna. Spomnila sem se marsikatero trpke besede, ki pade o raznih prilikah na naše severne brate, ki živjajo pri nas gostoljubno. Ko bi bili navzoči oni, ki imajo zanje hude misli v srcu, ko bi bili videli toliko ruske dece, med katero je mnogo sirot, ko bi malo razmišljali, kako mora biti pri srcu ubogim progancem, ne bi več rabili žal besede za naše goste. Nehoté je postal človeku tesno pri srcu, ko si je mislil: veliko te dece niti ne pomni svoje velike matuške Rusije, mnogi je še videli niso. — Program je bil pač za nas mnogo predolg, od 6.—9. brez daljših pavz a Rusom je vse to naravno. Vse dolgo in široko, vse veliko kakor je velika in obširna njih domovina, kakor je velika njihova duša. Zbori, baleti, igre, melodrame, deklamacije, vse je bilo lepo in precizno saj so Rusi rojeni igralci.

— **Pristojbina za posredovanje brzjavk po telefonu.** Ministrstvo je z odlokom št. 5823 z dne 6. februarja t. l. odredilo, da se mora razen letne pristojbine (poslovne letne) 200 Din, o kateri govori člen 35. »Pravilnika o telefonski službi«, za vsako brzjavko, ki jo naročnik po telefonu odda ali pa prejme, plačati še posebna pristojbina 50 par (posredovalnina).

— **Sprejem v službo Južne železnice.** Obratno ravnanstvo južne železnice, personalni oddelek v Ljubljani sprejme za prometno in transportno službo večje število uradnih in poduradnih pripravnikov in sicer kot uradniške pripravnike absolutne srednjih šol z maturo ali njim sorodnih šol, poduradniški pripravniki pa morajo imeti dovršene štiri razrede srednje šole ali en letnik učiteljske ali pa dovršeno meščansko šolo. Nehtokovane, svoločno spisane prošnje je vpsolati na gornji naslov do 15. aprila t. l. s sledečimi prilagami: krstni in rojstni list, samski list, domovnica, navedeno izpričevalo (ne nad 6 mesecev staro) zadnje šolsko izpričevalo in potrdilo o zaposlenosti v času od izstopa iz šole do sedaj. Prošilcev, ki niso izpolnili 18. leta, ne sprejememo.

— **Sprejem v strojno šolo vojne mornarice.** Po naredbi ministrstva vojne in mornarice, z dne 23. januarja 1923, se prejme mesca junija 1923, 110 mladeničev kot gence v strojno šolo vojne in mornarice v Cienovcu (Boka Kotarska). Pogoji za sprejem so: 1. Naše državljanstvo (domovnica); 2. starost 17—20 let (rojstni list); 3. najmanj 4 razrede ljudske šole (šolsko izpričevalo); 4. neomadeževano vedenje (nравstveno izpričevalo); 5. dovolitev staršev (po predpisnem vzorcu); 6. obrt železne stroke, kakor kovač, ključavničar, elektrotehnik, monter ali slikar; 7. krepko zdravje (izpričevalo aktivnega vplaškega zdravnika); 8. samski stan (potrdilo svojega župniškega urada); Lastnorčno pisane prošnje, z na tančnim naslovom prošila, je do 30. aprila t. l. vpsolati komandi strojne šole vojne mornarice v Zelenici, Boka Kotarska, Dalmacija. Prošnje in priloge morajo biti kolokovane.

— **Vollina komedija v Mariboru.** Iz Maribora nam pišejo: Te dni se je v Mariboru na račun Stepan Radiča od neke iz raznih strank sestoeče družbe izvršila kuriozna volilna komedija. V Mariboru se nahaja namreč tudi nek mlad človek z imenom Radič, ki si je domišljeval, da je poklican zastopati republiko svojega znamenitega soimenika v Zagrebu. Neke dne dobil rekomandovano pismo, v katerem se mu pošilja domovnica, ki potrjuje, da je občan pristojen v Sladkorepo (ta Radič je sicer Madžar) in v katerem se je nahajal ček za 4.000.000 Din, in nakazilo na 4 vagone bele moke, kateri dobil pri tvrdki Rosenberg. Vse to da mu pošilja veliki apostol hrvatske republike iz Zagreba za volilno agitacijo v Mariboru in okolici. Nadalje se ga avizira naj pride v gotovem času v Slov. Bistrico, kjer da ga čaka g. Stepan Radič sam z važnimi naročili in da dobi auto za to vožnjo od g. Rosenberga. Za Radičevo republiko prevneti Radič II. je temu triku veriel in začel agitacijo. Sklical je zunal na Tržaški cesti v neki gostilni shod, na katerem je govoril o namenu svoje velike misije. Povzročitelj te volilne burke so seveda poskrbeli za silajno udeležbo. Med

govorom so ga začeli napadati in so s svojo opozicijo tako daleč fingirali, da so ugasnili luč in začeli streljati z nalašč pripravljenimi pištolami, tako da so o triku nepoučen republikanski volilci pa tudi drugi gostje, med njimi tudi nekaj vojakov zbežali. Po tem blufu so se navidez razburili duhovi dali zopet pomiriti in so sklenili kompromis z Radičevo republiko. Kompromis so potem nadaljevali v baru v Veliki kavarni. Zanimivo pri tej burki je to, da Radič II. še sedaj ni prišel na sled, da so mu ta volilni trik povzročili hudomušneži iz naspornih strank.

— **S sekuro ubil očeta in mater.** V Tomlinjah pri Ilirski bistrici se je izvršil grozen zločin. Sin in oče družine Jagodnik se nista razumela. Sin je skrtil sed slivovke v seno in nekdo ga je ovdal. Sin pa je mislil, da je to storil njegov oče. V lezi je pridrel domov in v prepiru pograbil sekuro ter ubil ž njo očeta in mater. Potem je pobegnil. Nekateri listi so poročali, da se je obesil. Pa to ni res. Morilca Jagodnika oblasti iščejo pa ga doslej še niso mogli iztakniti.

— **Smrtna nesreča.** Andrej Podgornik, hlapec pri trgovcu Trpinu na Rakeku, je 10. t. m. peljal iz Cerknice z vinom težko obložen voz. Na dosedaj še nepopolnjen način pa je med potjo zašel pod kolesa voza, ki so mu zlomila rebra. Dobil je tudi težke notranje poškodbe, za posledicami katerih je še isti dan v ljubljanski bolnici umrl.

— **Nesreče in pretepi.** Matevž Puš, mestni delavec je obdeloval kamenje pri čemur mu je odletel košček v oko in mu je težko poškodoval. — Lampič Rudolf, sin delavca iz Ljubljane je padel z drevesa in si zlomil desno roko. — Delavec Anton Lastra je v Štepanji vasi preveč kričal »auf bisk«. Napadli so ga neki neznanci in mu jih precej naložili po glavi. — Neki mestni delavec je služkinjo Marieto Kokali iz Kodeljevega tako močno sunil v trebuh, da le nezvestna obležala. — Vse poškodovance so prepeljali v bolnico.

— **Idealen parček.** Dne 1. t. m. sta pobegnila od svojih zakonskih drugov Terežija Zupančič in Matevž Nered, oba poročena, doma iz St. Vida pri Stični. Režika Zupančič je svojemu možu odnesla 12.000 kron, Nered pa svoji ženi 35.000 K. Oba sta nato odstopovala v širni svet... Vrnitve pod domači krov in v hišo še do danes ni.

— **Ponarejeni 1000lirski bankovci.** Dne 25. februarja je prišel v menjalnico »Jugo« slovenske banke neki 25letni možki in zaglenial 1000lirski bankovec, ki pa je bil falsificiran. Prebrisanca do sedaj še niso izsledili.

— **Dva drzna vlom v Ljubljani.** V Ljubljani so dnevno množilo drzni vlom, dokaz, da obstoja tu zopet družba sve-drovec. Pred kratkim se je izvršil vlom v bolniško blagajno, ki pa se je na srečo ponesrečil. V ponedeljek popoldne pa se je izvršil na centru mesta v Beethonovi ulici pri belem dnevu vlom, ki kaže da se lopovi upajo nastopiti celo v bližnji policije. Dosedaj neznan storilec je v vrom v stanovanje Frančiške Snaj v hiši št. 15. Vlomilec je pobral po stanovanju vse, kar se mu je zdelo vredno, zlasti se je špejaliziral na vso zlatnino in na razne galanterijske predmete v skupni vrednosti 88.000 K. — Drugi vlom je bil izvršen v isti noči od 12. na 13. v trgovino Ivana Premela v Kolodvorski ulici 30. Vlomilec so predrl približno četr metra debel zid in udrl v trgovino. Odnesečo je bilo 51 zlatorumenih polsvilenih z belimi črtami prevlečenih naglavnih rut, več črnih in več volnenih naglavnih rut. Škoda znaša okoli 50.000 K. — Občinstvo se svari pred nakupom teh predmetov.

— **Številne tatvine v Ljubljani.** Poleg številnih vlomov tudi tatniska kupcija v Ljubljani bujno uspeva. V času od 1. do 13. marca so bile izvršene sledeče številne tatvine: Cecilij dr. Korun na Krakovskem nasipu je bilo iz predala omare ukradeno za 25.000 K zlatnine. — Na Sv. Petra cesti stanujočim delavkama Mariji Cerk in Alojziji Ciler je bilo ukradeno za 13.240 K raznih predmetov. — V Kozlerjevem gradu so bili ukradeni trije mlekarški vrči, vredni 2400 K. — Na kolodvoru je bila Katarija Silar ukradeno 450 K vredna košara. — Trgovcu Avgustu Škofu je bilo odpeljano iz veže hotela »Slova« kolo znamke »Eskaa«, vredno 8800 K. — Cariniku Ivanu Lenarju je bila v kavarni »Evropa« ukradeno 6000 K vredna steklinja. — Na Sv. Jakoba obzruju je bila steklinarju Salmiču odnečena 1300 K vredna obleka. Mariji Radelj je bila v Florjanski ulici ukradeno zlata zaplestnica, vredna 2000 K. — Perici Ursuli Snaj iz Bizova je bil v Sodni ulici ukraden svečenj umazanega perila v vrednosti 15.000 K. Perilo je bilo zaznamovano z monogrami A. J. A. P. in F. C.

— **Anacot-pastilje štite** od prenosa pri-
leptivih bolezni usne šupljine.

— **Opozarjamo na anononj in reklamni** zavod J. ZORMAN, Ljubljana, Gledališka ulica 2., izdaja stenskih načrtov Ljubljane, ki so izšli v okusni obliki ter se dobo po vseh trafikah za ceno od Din. 7.—, kakor tudi v glavni zalogi J. Zormanovega oglašnega zavoda, vis-a-vis opernega gledališča.

— **Telesno zaprtje.** Profesor C. Braun-Fernwald, odlični ženski zdravnik, piše: O hitrem in zanesljivem učinku grenčice »Franc-Josef« sem se prepričal jako pogosto in zatorej bolnim ženskam kar najbolje priporočam rabo te vode.

— **Sole pozor!** Solska vodstva se opozarjajo na film »Kristusovo trpljenje«, ki se predvaja od četrta dalje v »Kino Tivoli« po enotni nižnji ceni.

— **Kino Tivoli.** Danes poslednji dan velikega historičnega filma »Kraljica ljubica« s filmsko divo Lyo Maro v glavni vlogi. Ne zamudite!

— **Kino Matica** opozarja cenj. občinstvo, da se vsled velikega zanimanja za film »Lucrezia Borgia« vrši predprodaja vstopnic vsak dan od 15. t. m. naprej od 10. do 12. ure zjutraj ter od 2. ure popoldne pri blagajni kina na Kongresnem trgu. 9.

— **Čevlje kupujte od domačih tovarov** tvrdke Peter Kozina & Ko. z znamko »Pe-ko«, ker so isti priznani na boljši in na cenejši. Glavna zaloga na debele in drobno Ljubljana, Breg 20, ter Aleksandrova cesta št. 1.

NAPREDNI BLOK

poziva vse svoje somišljenike, da se udeležijo volilnega shoda, ki bo danes v sredo ob 20. zvečer v Spodnji Šiški v gostilni pri »Zvezdi« (Kosmatin).

V imenu Naprednega bloka govori kandidat prof. Josip Reiser in Rasto Pustoslavšek.

Sokolstvo.

— Sokolsko gledališče v Radovljici uprizaro v nedeljo, 18. t. m. ob sedmih zvečer in na priredbi ob treh popoldne veliko zgodovinsko sliko iz časa preganjanja kristjanov v Rimu v znamenju križa. Zanimanje za to predstavo je jako veliko, zato priporočamo, da se je domačin udeležijo v nedeljo, tako, da bo v ponedeljek dosti prostora za tujce. Da se pričete radi prepozna prihajajo občinstva ne zakasni, prosimo točnega prihoda. Priporočamo nakup vstopnic v predprodaji, ki jo oskrbuje br. Jaklič.

— Zbirko sokolskih predavanj je izdala COS v treh zvezkih. Bratom, ki razumejo češko, to zbirko zelo priporočamo. Posamni zvezek stane 60 čeških vinarjev. Zadnji zvezek br. Pelikana: Vera, cerkev, sarkofag, Orel in Sokol pa stane 80 čeških vinarjev.

— Angleški časopis o vsesokolskem zletu v Ljubljani. Angleški časopis so prinesli zelo obširna poročila o vsesokolskem zletu v Ljubljani, ki zelo laskavo in navdušeno pripovedujejo o dobro uspehi prireditelj jugoslovanskega Sokolstva. Angleški zastopniki, ki so se udeležili zleta, se živahno zanimajo za razvoj našega Sokolstva, posebno pa za tehniško stran. Časopis »Time« in »Tide« v Londonu je prinesel v zadnjem številu dva obširna članka »A Jugoslav athlete Festival«, v katerih obširno poročajo o vsesokolskem zletu. Kakor je iz različnih poročil videti, je naredil vsesokolski zlet v Ljubljani velik utis v vseh državah ter nas seznanil z različnimi narodi, kar je gotovo velikega pomena za našo državo. Povdarjati moramo predvsem, da so po zletu izginili pri onih narodih, ki so bili v Ljubljani, vsi predsodki, ki so se pojavili pred zletom, ki so vzbujali dvom, bode li mogoča tako velika prireditev v Jugoslaviji. Vsi zastopniki tujih držav, ki so bili v Ljubljani, se je danes z navdušenjem spominjajo vsesokolskega zleta ter so v stalnih stikih z našimi brati.

— Češka Obec Sokolska priredi 31. marca, 1. in 2. aprila v Pragi solo o Tyršu, v kateri bodo predavali najboljši poznavalci Tyrševih del, o Tyršu in njegovem znanstvenem delu. Priporočali bi tudi našim župam in društvom, da prireajo podobna predavanja, ker je potrebno, da se članstvo seznani z Tyrševimi deli.

Društvene vesti.

— Protestno zborovanje železničarjev. V petek, 16. t. m. ob 19. uri se vrši v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani protestno zborovanje, ki ga priredijo vse železničarske organizacije s sodelovanjem organizacij javnih nameščenec. Shod bo pojav solidarnosti vseh kategorij železničarjev in državnih nameščenec, ne glede ali aktivni ali v pokojni. Pričakovati je vsestransko obilno udeležbo. — Sporazumljene železničarske organizacije in O. Z. javnih nameščenec in vpokojencev.

— J. N. A. D. »Jadrani«. 1. Debatni večer se vrši v četrtek dne 15. marca ob 20. uri. Predava tovar. Milan Zadnek, stud. teh. o »Svetovnem nazoru«. Udeležba za člane obvezna. Nečlani dobrodošli!

— Društvo pol. konc. uradništva je sprejelo na svojem izrednem občnem zboru dne 7. marca t. l. te-le resolucije: Izredni občni zbor je ugotovil, da je gnotni položaj državnih nameščenec v obče in med njimi političnih konceptnih uradnikov posebej tak beden in obupen, da so nameščenci pred neizogibno katastrofo; sedanj. prijemki ne zadostujejo pri vladajoči dragini niti za go. lo preživljanje, dočim trgovci in drugi odrekajo radi prezadolenosti uradništva vsak kredit tudi za najnujnejše potrebščine n. pr. živila in obleko. Radi tega se politični konceptni uradniki izreka'o za solidarnost z drugimi državnimi nameščenci ter se pridružujejo v boju za korenito zboljšanje gnotnega položaja vsaki akciji tudi do najskerajših sredstev. 1. Izredni občni zbor zahteva, da se takoj: 1. vzakoni službena pramatika, 2. zvišajo z novo uredbo izenačene drag. doklade za 150%, ukine maksimirane rodbinskih dokladov ter razveljavijo vse omejitve, ki dajejo dokladam značaj miloščine, 3. izplača izdaten nabavni prispevek, 4. reši

stanovniško vprašanje državnih nameščenec, 5. razširi veljavnost določb člena 282. finančnega zakona za proračunsko leto 1922 in 1923. na vse državne nameščence v celi državi. II. Izredni občni zbor: 1. soglasno in z vsoto odločnosti zahteva z ozirom na jurisdikcijo v zasebnopravnih in javnopravnih zadevah, ki je zvezana s službo upravnega uradnika s fakultetno izobrazbo, funkcijo doklado vsakokrat v isti izmeri kakor jo uživajo sodniki, in to za ves čas, odkar se je pripoznala sodnikom, 2. sklene, naj se naprosi vlada, da izvršuje premeščena z ozirom na težke gnotne posledice, ki so zvezane s premeščitvijo za prizadete, le v najnujnejših slučajih po zaslišanju o eventualnih protizadlogih, ki naj se vpoštevala. 3. sklene, da se naprosi vlada, naj izvrši napredovanja uradništva na podstavi določb člena 126/1 zakona o drž. računovodstvu v najširšem obsegu ter ustvari tudi za to budžetsko možnost, posebno, ker se napredovanja v zadnjih letih niso izvrševala v dovoljni meri, 4. zahteva, naj se dnevnice in druge pristojbine za vršitev službe izvenuradnih prostorov a) izenačijo s pristojbinami, kakor jih uživajo drugi uradniki s fakultetno izobrazbo, b) da se sedaj veljavne postavke v smislu navedbe z dne 30. septembra 1920 D R br. 96.000 Službene Novine št. 222 zvišajo na 400% kadar se vrši služba v javnopravnem interesu; ako se vrši ista v interesu in na stroške stranke, naj se računalo pristojbine po advokatskem tarifu. 5. predlaga vladi v razmisli'anje, kako naj politični konceptni uradniki krijejo stroške, katere jim nalaga njihova služba za reprezentanco in izvedbo zaupnih poslov.

Borzna poročila.

— Zagreb, 14. marca. (Izv.) Zaključek. Devize: Curih 18.45, 18.50, Pariz 5.925, 5.98, London 464.—, 466.—, Berlin 0.47, 0.48, Dunaj 0.138, 0.139, Praga 296.50, 297.50, Trst 468.—, 475.—, Newyork 98.—, 98.75, Budimpešta 3.10, 3.15. Valute: dolar 96.—, 96.75.

— Curih, 14. marca. (Izv.) Današnja predborza: Zagreb 5.45, Berlin 0.0258, Amsterdam 212.10, London 25.22, Pariz 32.37, Milan 25.60, Praga 15.925, Budimpešta 0.1775, Bukarešta 2.52, Varšava 0.0118, Dunaj 0.00745, avstr. žig. krone 0.0075, Sofija 3.35.

Izpred sodišča.

— Detomor v Leskovcu. Včeraj popoldne pa je sedelo na obtožni klopi mlado dekle, komaj 18letna Marija Judež, služkinja v Leskovcu. Judeževa pa je rada pohajkovala s fanti in pri tem se je seznanila z rudarjem Ivanom Kovačem. Intimno njihovo razmerje pa ni ostalo brez posledice, vendar pa je znala Judeževa svoje stanje skrbno prikrivati, tako, da niti domačini niso opazili ničesar. Dne 5. decembra 1922. pa je skrivoma rodila dete moškega spola in ga nesla v gozd ter ga pokrila s listjem. Radi hudega mraza je dete umrlo in gospodar obtoženke je drugi dan našel njegovo truplo. Obtoženka, brhko kmetko dekle, se zagovarja, da je storila svoje dejanje iz obupa, ker ni imela nobene pomoči in jo je tudi ljubimec zapustil. Zdravniki so konstatirali, da je bilo dete normalno razvito in živo rojeno, ter je umrlo radi mraza. Potrotniki so zanikali vprašanje umora, potrdili pa njega izpostavitev, nakar je bila Judeževa obsojena na deset mesecev ječe.

Paizvedbe.

— Izgubljen je 2. januarja črn srednje velik pes doberman s skrajšanim repom in slabo zadnjo tace. Odda naj se proti veliki nagradi na Bledu, vili AK, Milino 70, pri Kokaču.

— Izgubljen se je revolver Browning z etufom, kal. 6.5, na cesti od Mengša do Nadgorice. Pošten najditelj naj ga vrne proti nagradi g. Feliks Tavčar, Vodice nad Ljubljano.

Darila.

— Darilo. Za zgradbo zavoda za slepce je darovala Kmetiska posojilnica na Vrhniki Din. 250.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLAVŠEK
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Modna trgovina
A. Šinković nasl. K. Šoss
Ljubljana, Mestni trg 19
prodaja blago s
15%
popusta

Mo zadržati!

Ugodna prilika!

BERSON
GUMENE PETE IN
GUMENE POTPLATE
ceneje in trajnje so kakor usnena!
Najbolje varstvo proti viagi i mraza!

SE SE NUJNO ZA TAKOJ
spretna šivilja na dom,
posebno za perilo za napravo
— Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«.

Mehlovano sobo
IŠČE PRIVATNI URADNIK od
15. marca do 15. aprila. — Ponud-
be pod »R. D. 333/2648« na upra-
vo »Slovenskega Naroda«.

Dr. Pavel Avramović
je preseljen na Aleksandrovo cesto št. 7. I. nadstr. in tam
redno ordinira od 9.—11. dopoldne in od 2.—4. popoldne.
Telefon št. 354.

Pozor, trgovci!
Najbolje blago kakor koruzo, žito in tako dalje po dnevnih
mah razpustila
Bartol Jesenovski,
Import, Export živežnih namirnica, Ruma, Srim. 2665

Prodajo se dobro ohranjeni motorji:
Puch, 2 cilindra, 5—6 HP s priklonim vozom; 1 Puch, 1 cilinder,
in pol HP; 1 M. S. U., 1 cilinder, 1 in pol HP; 1 Peugeot, 2 cila-
ndra, 5—7 HP; 1 Toledo, 1 cilinder, 4 HP. — Ogledajo se pri Peter
Skafar, vulkaniziranje gumij, Ljubljana, Rimska cesta 11. 2664

**Kdor hoče
svoj razpoložljiv denar naložiti**
proti visokim obrestim, ne izpod 20% in proti prvovrstni garanciji,
se javi pod »Bančni uradnik« na Anončni zavod Drago
Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica 5. 2641

Križevska opekarna A. Lumir in drug
sprejema naročila
na naslov: Križevske opekarne Lumir in drug,
Križevci pri Ljutomeru in industrijski oddelak
Slovenske banke v Ljubljani.
Naročila
ed bivše poslovalnice v Ljubljani se ne izvršujejo.
Vplačila
samo na Slovensko banko v Ljubljani oziroma
njene podružnice.

Tri krasne velike svetilke
SE POCENI PRODAJO.
Ljubljana, Florijanska ulica št. 6,
I. nadstropje. 2643

Stavbna parcela
v lepi legi, 1200 m² velika, 20 minut
od ljubljanske glavne pošte oddalje-
na. SE PRODA. — Dopisi pod »Zelo
godno/2640« na upravo lista.

Tovarna igrač,
moderno urejena, edina te vrste v
Jugoslaviji, SE POD ZELO UGOD-
NIMI POGOJI PRODA. — Pojasni-
la daje »Obtorna banka« v Ljubljani.

Kontoristinja,
zmožna popolnoma slovenskega in
nemškega jezika, obih stenografij,
strojenja in knjigovodstva. IŠČE
SLUŽBE. — Dopisi pod »Nastop ta-
koj/2667« na upravo »Slov. Naroda«.

Na dobro domačo hrano
SE SPREJME ŠEST BOLJSIH
GOSPODOV. — Spodnja šiška,
Sv. Jerneja cesta 38, poleg cer-
kve. I. nadstropje, levo. 2654

Proda se skoraj nova miza
ZA JEDILNICO IN 4 STOLI ter
še skoraj nov SPORTNI VOZI-
ČEK. — Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«. 2655

PRODA SE
60 m³ suhih bukovih drv.
Istotam SE PRODA TUDI OSEM
VOZ GNOJA ALI ZAMENJA ZA
SENO. — Naslov pove uprava »Slov-
enskega Naroda«. 2660

Rabljen pisalni stroj
in dobro ohranjeno MOSKO KO-
LO SE KUPI. — Ponudbe z na-
vedbo cene in natančnim opisom
na upravo »Slov. Naroda« pod
»Dobro hranjen/2663«.

Lepo posestvo
na periferiji mesta Ljubljane SE
UGODNO PRODA. Obstoji iz dveh
hiš s prostornim skladiščem, velikim
blevom in nekaj vrta. Proda se tudi
deljeno. — Naslov pove uprava »Slov-
enskega Naroda«. 2581

Ugodna prilika!
Dobro idoča, že nad 15 let obstoječa
MANIFAKTURNA IN MODNA
TPGOVINA na Opčini pri Trstu,
SE ODDA TAKOJ radi družinskih
razmer. Cena nizka, zaloga velika. —
Poizve se v Florijanski ulici št. 11,
I. nadstropje. 2597

Hiša v Kranju
na glavnem trgu, manjša, pri-
pravna za trgovino, SE TAKOJ
PRODA. Istotam se proda tudi
OTROSKI VOZIČEK za ležanje,
dobro ohranjen, po zelo ugodni
ceni. — Poizve se pri: A. Živic,
Ljubljana, Valvazorjev trg št. 6,
prililje. 2659

PRODA SE
tovarniško poslopje
450 m² površine tik kolodvora. Zra-
ven je še 250 m² stavbnega sveta. —
Naslov pove uprava »Slov. Naroda«.

Mlad oskrbnik
bi prezel službo v kaki graščini
ali na veleposestvu. — Naslov
pove uprava »Slov. Nar.«. 2644

Provizijskega potnika,
ki ima službo že kje drugje, IŠČE
RENOMIRANA TVRDKA. —
Naslov pove uprava »Slovenske-
ga Naroda«. 2638

Na dobro domačo hrano
v bližini sodnije in Južnega kolo-
dvora SE SPREJME VEČ GO-
SPODOV. — Naslov pove upra-
va »Slov. Naroda«. 2657

Iščem mesta
kot TRGOVSKI SOTRUDNIK ali
SKLADIŠNIK. Grem tudi kot PI-
SARNISKI SLUGA. Zmožen sem
slovensčine, nemščine in italijansčine
govoriti in pisati. — Ponudbe pod
»Trgovsko/2658« na upravo lista.

Hiše, vile, graščine, njive,
POSESTVA, GOZDOVI, PAR-
CELE, TRAVNIKI SO VEDNO
NAPRODAJ! — Pojasnila daje
konc. posredovalnica nepremič-
nin Fran Schantel, Ljubljana,
Mestni trg 18/I. 2656

Srednjeveliko posestvo
z dobro ohranjeno hišo ter ma-
lim hlevom blizu železnice in po-
staje ter ne neoddaljeno od
Ljubljane, KUPIM. — Ponudbe
pod »Posestvo/2634« do 22. t. m.
na upravo »Slov. Naroda«.

Ženitna ponudba.
Vdovec s tremi otroci, podjet-
nik, srednje starosti, želi dopisovanja
z vdovo ali gospodično v svrhu že-
nitve, ne glede na premoženje.
Tajnost diskretno zagotovljena.
Dopise je poslati pod »Zakon
2639« na upravo »Slov. Naroda«.

Izurjena strojepiska
z daljšo prakso, zmožna sloven-
skega in nemškega jezika v go-
voru in pisavi ter knjigovodstva.
ZELI MESTA IZVEN LJUB-
LJANE. — Ponudbe pod »Takojšen
nastop/2649«.

Fino mast za usnje,
čistilo »Ilirija«, »Jadrani« in »Ci-
pulina«, čistilo za kovine ter to-
aletno milo nudi po najnižjih
cenah
OSVALD DOBEIC, Ljubljana,
Sv. Jakoba trg 9. 2109

Na stanovanje se sprejme!
GOSPOD. — Vpraša se: Ravni-
karjeva ulica 11. 2632

Kupim enonadstropno hišo
V LJUBLJANI. — Ponudbe z
navedbo cene pod »Ugodna cena
2633« na upravo »Slov. Naroda«.

Zanesljiv hlapec
SE SPREJME za kmetijo in h
konjem. — Fran Juvan, Martino-
va cesta 26. 2635

2 lepa pisarniška prostora
v pritličju, SE POGOJNO TA-
KOJ ODDA. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 2636

Skoro nov pianino
SE PO UGODNI CENI PRODA
Naslov pove uprava »Slovenske-
ga Naroda«. 2650

Žaga na stalni vodi
oddaljena 15 minut od kolodvora,
s tremi listi in cirkularko, v bo-
gati gozdni okolici, se radi pre-
vezema drugega podjetja ODDA
V NAJEM ZA DESET LET. —
Ponudbe pod »Žaga/2637« na upravo
»Slovenskega Naroda«.

Absolvent kmetijske šole
s primerno izobrazbo v gospodarstvu,
vrtinarstvu, sadjarstvu, gozdarstvu,
četrarstvu ter v vseh v to stroko sna-
dajočih delih IŠČE PRIMERNE
SLUŽBE, najraje na kakšnem vele-
posvetu ali pri kakšni lesni trgovini
z večim obratom. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 2628

Nogavice,
ženske, otroške in moške, žepne
robce, razne trakove, gumba, su-
kanec, bombaž, vezeno in dru-
go kratko ter galanterijsko blago
kupiti najceneje v veletrgovini
OSVALD DOBEIC, Ljubljana,
Sv. Jakoba trg 9. 2103

Proda se po nizki ceni PET
ljenih »SINGERJEVIH« ŠIVAL-
NIH STROJEV in EN ČEV-
LJARSKI ŠIVALNI STROJ radi
preuredbe obrata na motorni po-
gon. — Vprašanja je nasloviti na
A. JELENC, tovarna čevljev,
Tržič. 2582

**NA NOVO JE DOŠLA VE-
LIKA ZALOGA NAJMO-
DERNEJSIH SLAMNIKOV
IN SVILENIH KLOBUKOV.**
Istotam SE SPREJEMA VSE VRSTE
KLOBUKOV PO NAROČILU KA-
KOR TUDI V PREOBLIKANJE.
BARVANJE IN BELENJE — PO
NAJNIZJI CENI.
Modni salon K. STADLER, Ljub-
ljana, Sv. Petra cesta 23/I. 2645

Prodajam parcele
NA PERIFERIJ MESTA. Cena 40
do 48 Din za m². — Pisemna vpraša-
nja na upravo »Slovenskega Naroda«
pod »600—800/2513«.

Gostilna in trgovina
Z MESANIM BLAGOM SE ODDA
V NAJEM TAKOJ sami ženski. —
Naslov pove uprava lista. 2623

Iščem kompanjona
za svojo dobro idočo trgovino in
eksport s kapitalom 150—200.000
dinarjev. — Ponudbe na upra-
vo »Slov. Naroda« pod Bodočnost/2618.

Uradnica,
izurjena strojepiska, SPREJME
SLUŽBO KOT PISARNISKA
MOČ v popoldanskih urah. —
Ponudbe pod »Uradnica/2622« na
upravo »Slov. Naroda«.

Gostilniška koncesija
z žganjetočem v Ljubljani SE ODDA
TAKOJ NA RACUN. Potrebni so
primeren lokal. — Ponudbe pod
»Koncesija/2605« na upravo lista do
20. marca t. l.

Samostojen pelir
na visoke in železobetonske stavbe,
ki je bil do sedaj pri večjih stavbi-
nah podjetjih na Dunaju, IŠČE ME-
STA. Govori češko, nemško in mla-
lovensko. — Ponudbe na: W. D.,
Reber št. 5. 2613

Kot delavni družabnik
ZELI VSTOPITI K TRGOVSKEMU
PODJETJU TRGOVEC s kapitalom
in zastopnik obče znanega in priljub-
ljenega blaga, izvečan v modni ga-
lenteriji in manufakturni stroki.
Dopisi na upravo »Slovenskega Nar-
da« pod »Trgovec/2489«.

Za vzgojitelico se sprejme
dama od 30 do 50 let stara. Večša
mora biti v govoru in pisavi nemščine,
laščine in angleščine, poučevanja kla-
virja in drugih šolskih predmetov.
Hrana in stanovanje prosto. Plačilo
dogovoru. — Ponudbe do 25. t. m. na
»Poštno ležaje I, Novo mesto, Do-
lenjsko«. 2547

Bičevnike,
PRAVE TRZASKE IN RAZNE
BIČE (gajžle) dobavlja vsako
množino veletrgovina
OSVALD DOBEIC, Ljubljana,
Sv. Jakoba trg 9. 2110

Knjigovedja-korespondent,
zmožen slovensčine, nemščine,
srbo-hrvaščine in italijansčine,
perfekten in samostojen bilancist
s netletno prakso IŠČE PRIMER-
NE SLUŽBE. — Ponudbe pod
»Vztrajen« na Anončno družbo
Aloma Company, Ljubljana, Kon-
grečni trg 3. 2615

**Registrirna blagajna
SE PRODA.**
Naslov pove uprava lista. 2521

Izurjena šivilja,
večša vseh del, ISČE DELO po
hišah ali pa na dom. — Naslov
pove uprava »Slov. Narod«. 2606

Seno, slama, ovas
DOBIJE SE najbolje od skla M. M. IC, Zagreb, Jurišičeva
ulica 24. 2609

Stavbišče za vilo
SE PRODA PO NIZKI CENI.
Ponudbe pod »Idila« na upravo
»Slovenskega Naroda«. 2493

Proda se
2 POLPOKRITI KOČI, 1 LAN-
DAUER, 2 VOZA, 2 KONJA in KO-
MATI; vse v dobrem stanju. — Oglo-
da se: Kolesijska ulica 20, Ljubljana.
2514

**Trboveljski premož
in drva**
stane v zalogi vsake množine. Družba
Brija Ljubljana, Kralja Petra trg 8. —
Tel. 220. 2243

PRODAJAMO 100 KOM.
hrastovi stabla za duge.
Hrvatska seljačka gospodarska
udruga u Bartolovcu kod Varaž-
dina. 2493

**Velikonočne
razglednice**
zelo lepe, priporoča na debelo
L. Pevalak, Ljubljana
Židovska ul. 4.

**20.000
do 25.000 dinarjev**
pudi visokim obrestim in najboljši ga-
ranciji za kratek rok se išče. Ponudbe
pod »Takoj« na Anončni zavod Drago
Bečeljak, Ljubljana, Sodna ul. 5. 2399

Proda se po ugodni ceni
monadstvena hiša v do-
brem stanju, z osmimi sta-
novanji in velikim vrtom, v
predmestju Ljubljane. — Po-
nudbe pod šifro »Osem stanovanj
2610« na upravo »Slov. Naroda«.

Razglednice
razne vrste, pisemski, pisalni,
trgovski, svileni, gladilni in stek-
leni papir, čipke za kredence,
vpisalne knjižice in žico za cvet-
lice priporoča trdka
OSVALD DOBEIC, Ljubljana,
Sv. Jakoba trg 9. 2111

**15%
popusta**
pri
A. Šinkovic in E. Soss
LJUBLJANA, Mostal trg 10.

**Sedaj je najboljši čas
za sajenje
vrtnic!**

Nizko cepljene, močne, najkras-
nejše odporne vrste oddaja po
8 Din za komad J. Brezeljnik,
Ljubljana, Vel. Colnarska ulica 21.
Vrtnice se oddajajo samo v Ljub-
ljani. 2579

Tvrška J. GOREC, Ljubljana
staroznana trgovina z avtomobili, motocikli, kolesi in deli

otvori

poleg svojih dosedanjih prostorov

nove poslovne prostore
v petek, 16. t. m. ob 8. uri zjutraj
v palači Ljublj. kreditne banke
Dunajska cesta

Dražba travnika.

Helena Bavdekova bo dajala svoj travnik na Barju
v Črni vasi št. 1 pri Remžgarju po javni dražbi
v najem na sv. Jožefa dan 19. t. m. ob 3. popoldne.

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA, Sv. Petra nasip 7.

Priporočamo na veliko in malo galanterijo, nogavice, razne su-
kance, gumbe, čipke, vezeno, sprehajalne palice, kravate, srajce,
čevljarke in krojaške potrebščine.

Najnižje cene. Postržba točna.

CUNARD LINE



Najhitrejši parobrodi sveta. Di-
rektni potniški tovor in expres-
ni promet
iz Hamburga in Cherbourga za Ameriko
in Kanado

4 dimniki 5 1/2 dni. Lastne kabine,
za potnike III. razreda. Potnike
premito izkušeni uradniki do
uke vkrcanja, in jim prožijo v
vsakem pogledu dragovoljno
vsako pomoč. Navodila daje:
Cunard Line

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:
Jugoslavenska banka d. d., Zagreb
Glavno zastopstvo za Slovenijo:
Ljubljana, Kolodvorska ulica 26
Brzjavni naslov: „Cunard“

**Dr. Draljoja
brezova
lasna voda**

jači rast las, za-
branjuje izpada-
nje ter srbenje in
prahljaj, krepi in
čudovito oživlja
kivce.

Glavna zaloga
za preprodajalce:
ISIS, d. d.
odd. Juri Draljo
Zagreb, Palmot-
čeva ulica broj 66.



Da se v zakup
parcela na Dunajski cesti, primerna za obdelovanje ali
skladišče.

Proda se
stavbena parcela na cesti v Rožno dolino, 1 ha velika. Poja-
nila daje dr. F. Luckmann, Gradišče 4, od 3—5 popoldne.
Italijanska trdka, ki se bavi s špedicijo

išče zanesljivo in spretno osebo
ki bi našla stik z uvozniki in izvozniki. Pogoj mesečna
plača in provizija. — Ponudbe in podrobní pogoji po
možnosti v nemškem jeziku na trdko Z. BOZZOTTI,
TRIESTE, Casella postale No. 227, Piazza della Borsa.

**Izurjena
stenografinja in strojepisna**
z daljšo prakso, popolnoma zmožna slovenskega in nemškega
jezika, dobi takoj mesto. — Začetnice izključene. — Ponudbe na
Anton Šinkovec, Grosuplje. 2556

Prostovoljna javna dražba.
Dobra vodna žaga na Gorenjskem v Ribnem pri Bledu se da
za sedem let v najem. Žaga obratuje z beneškim jarrenom z
dvema listoma, s cirkularjem, na stalni vodi, 6 m padeč in turbino.
Okolica bogata na lesu, ugodne komunikacije, tudi z Italijo zasig-
uram plodonosen obrat. Pojasnila da trdka P. Higersperger,
Celje, Gregorčičeva ul. 3, v Radovljici gosp. odv. dr. Ivan Dobravec
ter v Ljubljani odv. dr. Adlešič, Sodna ulica.
Dražba se vrši dne 28. marca t. l. ob 2. popoldne v pisarni
odv. dr. Adlešiča, Sodna ulica.

Pozor!

Največja izbira damskih svilenih klobukov in slam-
kov, najnovejši modeli. Žalni klobuki vedno v zalogi

v modnem salonu

IDA ŠKOF - WANEK
NASLEDNICE

LJUBLJANA Pod Trančo št. 2
Poleg železnega mosta.

Predelava in preoblikovanje slamnikov ter klobukov.

Točna postrežba!

Priznane solidne cene!

Lepo meblirana soba

s posebnim vhodom, v sredini mesta, se
šče. P. smene ponudbe pod »Nujno 2364«
na upravo Slov. Naroda. 2364

Kupujem kože lisčito,
kune, krte, polhe, zal-
ce itd. po najvišjih
dnevnih cenah.
P. Semko
Ljubljana, Krivženiška ulica 7

Dvokolesa

se sprejemajo v polno popravo, se po-
nikljajo, emajlirajo z ognjem in shranijo
preko zime.

„TRIBUNA“, F. BATJEL, LJUBLJANA
Karlovška cesta 4.

Z „Oreal Hené“
barvam sive lase v vseh barvah
(tudi modnih). Izdelujem vsa
lasna dela.
M. PODKRAJEK, Ljubljana
Sv. Petra cesta. 2123

Semena
VRTNIC in SADNEGA DREV-
JA SE DOBE pri
»VRT« DŽAMONJA i druge
družba z o. z., Maribor, Čop-
ulica. — Zahtevajte cenik! 2123

**Steznike
(moderce)**
po životni meri priporoča

ANA HUTET, Dunajska 6
poleg lekarne Piccoli. 2123

Krtace
ribarice, likarice, zobne, blatne,
mazalke, omela, motvoz (špa-
čevljarstvo prejo, ščetine, vosk,
lesene cveke, lesene pise za vo-
itd. priporoča trdka
OSVALD DOBEIC, Ljubljana,
Sv. Jakoba trg 9. 2111

Staro ljutomersko vino.
Letnik 1921, prvovrstna kvaliteta,
ca. 200 hl ter ista množina let-
ka 1922, SE PRODA. Kupci
vzamejo tudi letnik 1922, ima
prednost. Cena in pogoji pri
nogradniku in trgovcu
IVANU VESELIČU v ORMOŽU

Cement, gips, apno,
romancement, strešno le-
penko, karbolinej, drvoce-
ment, watproof, gips-plošče
umetno gnofilo eternit (Hat-
schek) itd. NUDI PO NAJ-
NIZJI CENI
Kosta NOVAKOVIČ in dr.
LJUBLJANA, Miklošičeva c. 2111

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA
ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 1
(PREJ SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)

KAPITAL in REZERVA Din 17.500.000.—

∴ Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje ∴

Brzjavni: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

POPRUZNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža - Dravograd
Ljubljana (menjalni-
ca v Kolodvorski ul.)